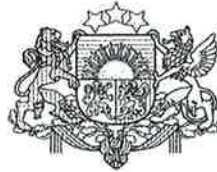


APSTIPRINU:



Lauma Grāfa
Labklājības ministrijas,
Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām
vadošās iestādes vadītāja

Datums: 17.06.2021.



GADA ĪSTENOŠANAS ZIŅOJUMS

par 2020. gadā īstenoto darbības programmu “Darbības
programma pārtikas un pamata materiālās palīdzības
sniegšanai vistrūcīgākajām personām
2014.-2020. gada plānošanas periodā”

Izstrādātājs:
Labklājības ministrijas
Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām
personām vadošā iestāde

Rīga, 2021

I. KATRU GADU PIEPRASĀMIE DATI

1. GADA/NOSLĒGUMA ĪSTENOŠANAS ZIŅOJUMA IDENTIFIKĀCIJA

CCI	2014LV05FMOP001
Nosaukums	Darbības programma pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšanai vistrūcīgākajām personām 2014.-2020. gada plānošanas periodā
Versija	2020.0
Atskaites gads	2020
Datums, kad notikusi ziņojuma saskaņošana ar Konsultatīvo darba grupu	Saskaņošana notika Konsultatīvās darba grupas sanāksmes laikā 10.06.2021.

2. ĪSTENOŠANAS PĀRSKATS

2.1. Informācija par programmas īstenošanas kopējiem rādītājiem attiecībā uz pilnībā vai daļēji pabeigtām darbībām

I 2020.GADĀ NODROŠINĀTIE FONDA ATBALSTA VEIDI UN TO SAŅEMŠANAS NOSACĪJUMI

1. Atbalsta veidi

- 2020. gadā sniegts šāds Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām (turpmāk – Fonds) atbalsts pārtikas un pamata materiālās nodrošinātības mazināšanai:
 - 1) pārtika:
 - pārtikas preču komplekts individuālai izdarei bez vecuma ierobežojuma (komplekta vērtība – 14,87 euro);
 - pārtikas preču komplekti zīdaiņiem un maziem bērniem vecumā no 7 līdz 24 mēnešiem (3 veidu komplekti: 7 – 12 mēneši, 13 – 18 mēneši, 19 – 24 mēneši) (komplektu vērtība 39,65 euro – 48,28 euro);
 - pārtikas preču komplekti zupas virtuvēm gatavo maltīšu nodrošināšanai (komplekta vērtība 60 maltītēm – 59,48 euro).
 - 2) pamata materiālā palīdzība:
 - higiēnas un saimniecības preču komplekti personām bez vecuma ierobežojuma (komplekta vērtība – 7,03 euro);
 - higiēnas preču komplekti zīdaiņiem un maziem bērniem vecumā no 0 līdz 24 mēnešiem (4 veidu komplekti: 0 – 6 mēneši, 7 – 12 mēneši, 13 – 18 mēneši, 19 – 24 mēneši) (komplektu vērtība 30,26 euro – 67,70 euro);
 - individuālie mācību piederumi bērniem vecumā no 5 līdz 10 gadiem (komplekta vērtība 28,81 euro);
 - individuālie mācību piederumi bērniem vecumā no 11 līdz 16 gadiem (komplekta vērtība 20,17 euro).
 - 3) papildpasākumi:
 - informatīvi pasākumi par papildu iespējām saņemt atbalstu ikdienas problēmu risināšanai vai krīzes situācijās, par nodarbinātības iespējām, izglītības iespējām, sabiedrības veselības veicināšanu, sportu, brīvā laika pavadīšanu, par Eiropas

Savienības (turpmāks – ES) fondu vai citu ārvalstu finanšu instrumentu projektu ietvaros pieejamiem pakalpojumiem un citiem līdzīgiem pasākumiem;

- individuāls un grupu darbs ar personu vai personu grupām, nodrošinot starpinstitucionālu sadarbību, atsevišķu speciālistu profesionālās konsultācijas un atbalsta grupas vai pašpalīdzības grupas sociālo problēmu risināšanā;
- neformāli izglītojoši pasākumi praktisku sadzīves iemaņu attīstībai, tai skaitā ēst gatavošanā, veļas mazgāšanā, mājas uzkopšanā, mājsaimniecības budžeta plānošanā, bērnu audzināšanā un darba meklēšanā.

2. Izmaiņas atbalsta satura nodrošināšanā

- 2020. gadā atbalsta komplektiem saturs netika mainīts, ņemot vērā gala atbalsta saņēmēju augstos apmierinātības rādītājus. 2020. gada aptaujā konstatēts, ka gala atbalsta saņēmēji ir apmierināti ar atbalsta komplektu saturu pilnībā vai lielākoties: ar pārtikas komplektiem individuālajai izdalei, pārtikas komplektiem zīdaiņiem un maziem bērniem, higiēnas un saimniecības preču komplektiem un higiēnas un saimniecības preču komplektiem zīdaiņiem un maziem bērniem – 100 %, bet ar skolas preču komplektiem – 99 % gadījumu.

3. Nosacījumi Fonda atbalsta saņemšanai

- 2020. gadā Fonda atbalstu saņēma:
 - ģimene (persona), kurai pašvaldības sociālais dienests ir izsniedzis izziņu par trūcīgās personas statusu (ienākumi līdz 128,06 euro);
 - ģimene (persona), kas nonākusi krīzes situācijā (ko apliecina pašvaldības sociālā dienesta izsniegtā izziņa);
 - ģimene (persona), kurai pašvaldības sociālais dienests ir izsniedzis izziņu par maznodrošinātās personas statusu un kuras vidējie ienākumi mēnesī nepārsniedz 242,00 euro, ja pašvaldība to noteikusi savos saistošajos noteikumos.
- 2020. gada 22. martā, uzreiz pēc pirmās ārkārtējās situācijas saistībā ar Covid-19 infekcijas izplatību izsludināšanas valstī, pieņemti grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, kas noteica virkni nosacījumu sociālo pakalpojumu un palīdzības saņemšanai laikā, kamēr valstī ir izsludināta ārkārtējā situācija sakarā ar Covid-19 infekcijas izplatību. Atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma pārejas noteikumu 36. punktā noteiktajam par attālinātu trūcīgas/maznodrošinātās vai krīzes situācijā nonākušas personas statusa saņemšanu, veikti grozījumi Ministru kabineta 2014. gada 25. novembra noteikumos Nr. 727 „Darbības programmas ”Pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām 2014.-2020. gada plānošanas periodā” (turpmāk – Darbības programma) īstenošanas noteikumi” (turpmāk – MK noteikumu grozījumi), ar kuriem ieviesta attālināta pieeja Fonda atbalsta nodrošināšanā, t.sk., iespēja informāciju par Sociālā dienesta sagatavoto izziņu saņemt attālināti, kā arī pieļauta atbalsta komplektu saņemšana un nogādāšana līdz personas dzīvesvietai arī atbalsta gala saņēmēja vai pašvaldības nozīmētam pārstāvim.
- Vienlaikus atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma pārejas noteikumu 36. punktā noteiktajam ģimenei (personai) izsniegtās izziņas, kas apliecina, ka tā atzīta par trūcīgu, maznodrošinātu vai par maznodrošinātu atbilstoši atbalsta saņemšanas nosacījumiem, ko noteicis Fonds (vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli nepārsniedz 242 euro mēnesī), derīguma termiņš (ja tas beidzas ārkārtējās situācijas laikā) tika uzskatīts par automātiski pagarinātu uz ārkārtējās situācijas laiku un vienu kalendāra mēnesi pēc ārkārtējās situācijas beigām. 2020. gadā Fonda atbalsta komplekti tika izdalīti atbilstoši iepriekš minēto izziņu pagarinājuma periodam valstī izsludināto

ārkārtējo situāciju laikā – no 2020. gada 13. marta līdz 31. jūlijam un no 2020. gada 9. novembra līdz 2021. gada 31. maijam.

- Pārējie Fonda atbalsta nosacījumi pārtikas preču komplektu, higiēnas un saimniecības preču komplektu un individuālo mācību piederumu komplektu saņemšanai nav mainījušies.

II PĀRTIKAS UN PAMATA MATERIĀLĀS PALĪDZĪBAS NODROŠINĀŠANAS PASĀKUMI 2020. GADĀ

1. Vispārīgā informācija

- Pārtikas un pamata materiālās palīdzības komplektu uzglabāšanu un izdali, gatavo maltīšu izdali, kā arī papildpasākumu īstenošanu 2020. gadā nodrošināja 28 partnerorganizācijas (turpmāk – PO), t.sk. 13 pašvaldības un to iestādes, 12 biedrības un nodibinājumi un 3 reliģiskās organizācijas 28 līgumu/vienošanās ietvaros. Visas PO tika atlasītas trešā atklātā konkursa rezultātā, līgumi par darbību īstenošanu noslēgti 2018. gada 1. ceturksnī. Noslēgto līgumu darbības termiņš beidzas 2021. gada martā.
- 2020. gada novembrī organizēta ceturtā PO atlase atklātā konkursa ietvaros. Tā rezultātā saņemts 31 iesniegums – no 15 nevalstiskām organizācijām, 3 reliģiskām organizācijām un 13 pašvaldībām vai to iestādēm. Pēc iesniegumu izvērtēšanas un komisijas lēmuma noslēgti līgumi un vienošanās ar 13 nevalstiskām organizācijām, 11 pašvaldībām vai to iestādēm un 3 reliģiskām organizācijām. Noslēgto līgumu/vienošanās uzsākšanas datums ir 2021. gada 1. aprīlis. To darbības termiņš ir trīs gadi.
- Kopumā visā Latvijas teritorijā 2020. gadā bija 451 pārtikas un pamata materiālās palīdzības komplektu izdales vieta un 23 maltīšu izdales vietas. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, atbalsta komplektu izdales vietu skaits ir nedaudz samazinājies (2019. gadā tas bija 453). Negatīvu ietekmi uz atbalsta pieejamību tas neatstāja, jo tika slēgtas izdales vietas novada pagastos, kur bija mazs apkalpojamo personu skaits. Maltīšu izdales vietu skaits palika nemainīgs. Atbalsta sniegšana tika nodrošināta vistuvāk atbalsta gala saņēmēju dzīves vietām, ko apliecina 2020. gadā veiktās aptaujas rezultāti: gala atbalsta saņēmēju nokļūšanai atbalsta komplektu saņemšanas vietā jāmēro vidēji 3,1 km. Uz šādu attālumu (3,1 – 3,6 km) aptaujā norāda gala atbalsta saņēmēji jau trešo gadu pēc kārtas.
- Fonda pārtikas preču komplektēšanu un piegādi PO 2020. gadā nodrošināja AS “Dobeles Dzirnavnieks” un SIA “Lat Eko Food”, higiēnas un saimniecības preču un higiēnas preču komplektēšanu un piegādi nodrošināja SIA “Sanitex”, bet individuālo mācību piederumu komplektēšanu un piegādi nodrošināja AS “Hermess”. Visi piegādātāji izraudzīti atbilstoši publiska iepirkuma normatīvajam regulējumam.
- 2020. gadā kopumā Fonda atbalsts nodrošināts 9 282 798 *euro* apmērā, t.sk. pārtikas un pamata materiālajai palīdzībai kopā 8 994 931 *euro*.
- No Fonda darbības programmas īstenošanas uzsākšanas brīža līdz 2020. gada beigām Fonda atbalsts nodrošināts 35 727 936 *euro* apmērā jeb 74 % no darbības programmas atbalsta kopējās finanšu apropriācijas.
- EK 2020. gadā deklarēti kopumā 9 471 964 *euro*, no kuriem EK ir atmaksājusi valsts budžetā 7 703 932 *euro*.

2. Pārtikas atbalsta raksturojums

- Informācija par pārtikas preču komplektiem individuālai izdalei bez vecuma ierobežojuma:
 - 2020. gadā pārtikas preču komplektus individuālai izdalei bez vecuma ierobežojuma saņēmušas 69 732 unikālās personas (2019. gadā – 72 546 unikālās personas). Unikālo pārtikas komplektu saņēmēju skaits aprēķināts kā vidējais skaitlis no divos informācijas avotos iegūtajiem skaitļiem: 1) Fonda vadošās iestādes (turpmāk – VI)

aprēķinātā personu skaita; 2) PO sniegtās aplēses par unikālo pārtikas komplektu saņēmēju skaitu. 2020. gadā unikālo personu skaits, kas saņēmušas atbalsta komplektus, salīdzinot ar 2019. gadu samazinājies par 2 814 personām jeb 3,9 %. Ņemot vērā, ka 2020. gadā nav mainīti Fonda atbalsta saņemšanas nosacījumi, t.i. no 2019. gada 1. janvāra nemainīgs saglabāts noteiktais maznodrošinātas ģimenes (personas) ienākumu sliekšnis līdz 242 *euro*, unikālo atbalsta gala saņēmēju skaita izmaiņām (samazinājumam) bija jābūt lielākām. Situāciju mainīja 2020. gada martā sākusies Covid-19 pandēmija, kā rezultātā atbalstāmo personu skaits, tostarp krīzes situācijā nonākušo personu skaits, sāka pieaugt. Īpašs pieaugums bija vērojams gada otrajā ceturksnī, kad salīdzinot ar gada pirmo mēnesi, piemēram, aprīlī unikālo gala atbalsta saņēmēju skaits pieauga par 7,14 %, maijā – par 9,7 % un jūnijā par 7,96 %. Pēc situācijas uzlabošanās vasaras sezonā un rudens sākumā, kad valstī spēkā bija mīkstāki ierobežojumi saistībā ar Covid-19, vēlākos rudens mēnešos atbalstāmo personu skaits sāka pakāpeniski pieaugt un šāda pieaugoša tendence vērojama arī 2021. gada pirmajos piecos mēnešos.

- Fonda pārtikas komplektus individuālai izdālei bez vecuma ierobežojuma 2020. gadā pēc Fonda VI aplēses faktiski saņēma 99,89 % no visām personām, kurām 2020. gadā noteikts trūcīgas vai krīzes situācijā esošas personas statuss, kā arī izsniegta izziņa par maznodrošinātas personas statusu ar ienākumiem, kuri nepārsniedz 242 *euro*.
- Salīdzinot ar Darbības programmas īstenošanas uzsākšanu 2015. gadā, vērojama pieaugoša tendence Fonda pārtikas preču komplektus individuālai izdālei bez vecuma ierobežojuma saņēmušo unikālo personu īpatsvarā no visām personām, kurām ir tiesības saņemt atbalstu (2015. gadā – Fonda pārtikas preču komplektus saņēma 83,6 % no visām trūcīgām personām, 2016. gadā – 89,4%, 2017. gadā – 97,1 %, 2018. gadā – 93,14 %, 2019. gadā – 97,82 %, 2020. gadā – 99,89 % no visām unikālām personām ar tiesībām saņemt Fonda atbalstu). Tas ļauj secināt, ka:
 - personu informētība par Fonda atbalstu ir ļoti augsta;
 - Fonda atbalsts sniegts gandrīz visām potenciālajām mērķa grupas personām, kurām ir tiesības saņemt Fonda atbalstu;
 - vajadzība pēc Fonda atbalsta palielinās.
- Kopumā 2020. gadā izdalīti 367 261 pārtikas preču komplekts. Atbalsta komplektu saņemšanas intensitāte vidēji ir 5,27 pārtikas preču komplekti vienai personai kalendāra gada laikā. Līdzīgs rezultāts novērots arī 2019. gadā (vidēji 5,33 pārtikas preču komplekti vienai personai). Atzīmējams, ka Fonda atbalsta gala saņēmēju vidū 2020. gadā palielinājās krīzes situācijā nonākušo personu īpatsvars, kuriem bija nepieciešams īslaicīgs atbalsts.
- 2020. gadā, kopš pirmās ārkārtējās situācijas izsludināšanas pārtikas atbalsta komplektu izdalē ievērotas valstī noteiktās epidemioloģiskās prasības klientu apkalpošanā, proti, rindu organizēšana ar divu metru distanci starp cilvēkiem, noteiktās kvadrātūras uz vienu cilvēku ievērošana telpās, sejas masku valkāšana, roku un virsmu dezinficēšana. Atsevišķās pašvaldībās ar sociālo dienestu starpniecību tika organizētas atbalsta komplektu piegādes personu dzīves vietās ar mērķi mazināt šo personu pārvietošanos un publisko vietu apmeklēšanu, mazinot sociālos kontaktus, tādējādi novēršot inficēšanās riskus.
- Informācija par pārtikas preču komplektiem bērniem vecumā no 7 līdz 24 mēnešiem:
 - 2020. gadā 1 011 bērni vecumā no 7 līdz 24 mēnešiem saņēmuši papildus pārtikas preču komplektus (2018. gadā – 1 172 bērni, 2019. gadā – 1 039 bērni). No visām personām (1 140), kam 2020. gadā bija tiesības uz Fonda atbalstu, 88,68 % to ir saņēmušas. Kopš šī atbalsta izdales uzsākšanas vērojama pieaugoša tendence šajā rādītājā (2017. gadā atbalstu saņēmis 81,1 % personu, kurām bija tiesības uz Fonda

atbalstu, 2018. gadā – 88 %, bet 2019. gadā – 91,14 %), kas liecina par atbalsta aktualitāti un informētības augsto līmeni.

- Kopumā 2020. gadā izdalīti 4 853 komplekti (2018. gadā – 4 705, 2019. gadā – 4 400). Atbalsta komplektu saņemšanas intensitāte vidēji ir 4,23 bērnu pārtikas preču komplekti vienai personai kalendāra gada laikā. Līdzīgs rezultāts novērots arī iepriekšējos gados (2018. gadā vidēji 4,01 bērnu pārtikas preču komplekti vienai personai, bet 2019. gadā – 4,23). Atzīmējams, ka 2020. gada otrajā ceturksnī valstī pirmo reizi izsludinātās ārkārtējās situācija laikā izsniegto pārtikas preču komplektu maziem bērniem skaits ievērojami palielinājās (par 32,5 %), salīdzinot ar analoģu periodu iepriekšējā gadā. Tas saistāms ar šajā laika posmā strauju krīzes situācijā nonākušo mājsaimniecību skaita pieaugumu, tām nonākot bezdarba situācijā vai dīkstāvē. Šajās mājsaimniecībās līdztekus personām darbības vecumā nereti ir mazi un skolas vecuma bērni. Šādām mājsaimniecībām ir svarīgs īslaicīgs atbalsts krīzes situācijā.
- Informācija par gatavajām maltītēm un pārtikas preču komplektiem zupas virtuvēm:
 - 2020. gadā 6 236 personām nodrošinātas 433 890 gatavās maltītes zupas virtuvēs. Maltīšu saņēmēju skaits aprēķināts kā vidējais skaitlis no divos informācijas avotos iegūtajiem skaitļiem: 1) Fonda VI aprēķinātā personu skaita; 2) PO sniegtās aplēses par unikālo maltīšu saņēmēju skaitu.
 - Salīdzinot rezultātus ar 2019. gadu, vērojams, ka, gan izsniegto maltīšu skaits, gan arī maltīšu saņēmēju skaits, ir pieaudzis (2019. gadā 4 365 personām nodrošinātas 366 735 gatavās maltītes). Pieaugums rādītājos skaidrojams ar 2020. gada Covid - 19 pandēmijas izraisīto krīzi un tās sociāli - ekonomiskajām sekām, kad maltīšu saņēmēju lokam pievienojās cilvēki, kuri līdz šim tajā nekad nav bijuši.
 - Vienlaikus iepriekš minētie rādītāji ļauj secināt, ka pieprasījums pēc pārtikas atbalsta maltīšu izdales vietās saglabājas augsts. Īpaši šis atbalsta veids ir būtisks vecāka gadagājuma personām. To apliecina arī 2020. gadā aptaujas rezultātā iegūtais Fonda gala atbalsta saņēmēju sociāli demogrāfiskais profils, kas parāda, ka gandrīz trešā daļa zupas virtuvju apmeklētāju ir vecumā 65 un vairāk gadu.
 - 2020. gadā maltīšu izdalē ievērotas valstī noteiktās epidemioloģiskās prasības klientu apkalpošanā. Vienlaikus gatavo maltīšu izsniegšana kopš valstī pirmo reizi izsludināta ārkārtējā situācija nodrošināta tikai līdz ņemšanai, liedzot iespēju ēst uz vietas telpās pie galdiem, sakarā ar valstī noteiktajiem ierobežojumiem sabiedriskās ēdināšanas jomā.

3. Pamata materiālā palīdzība

- Informācija par higiēnas un saimniecības preču komplektiem personām bez vecuma ierobežojuma:
 - 2020. gadā higiēnas un saimniecības preču komplektus saņēmusi 69 241 persona. Pēc Fonda VI aplēses šādus komplektus saņēma 99,87 % no visām personām, kurām 2020. gadā noteikts trūcīgas vai krīzes situācijā esošas personas statuss, kā arī izsniegta izziņa par maznodrošinātas personas statusu ar ienākumiem, kuri nepārsniedz 242 euro.
 - Kopumā 2020. gadā izdalīti 185 653 higiēnas un saimniecības preču komplekti.
 - 2020. gada otrajā ceturksnī, sākoties Covid – 19 pandēmijai un valstī izsludinot pirmo ārkārtējo situāciju un ņemot vērā noteiktās epidemioloģiskās drošības prasības, Fonda VI pieņēma lēmumu higiēnas un saimniecības preču komplektu saturu papildināt ar roku dezinfekcijas līdzekli, izdalei vienā ceturksnī. Kopā 2020. gadā izdalītas 56 657 roku dezinfekcijas līdzekļa vienības.
- Informācija par higiēnas preču komplektiem bērniem vecumā no 0 līdz 24 mēnešiem:

- 2020. gadā 1 466 bērni vecumā no 0 līdz 24 mēnešiem saņēmuši papildu higiēnas preču komplektus. Kopumā 2020. gadā izdalīti 3 907 komplekti. 2020. gadā 1 436 personām vecumā no 0 līdz 24 mēnešiem bija piešķirts trūcīgās personas statuss vai maznodrošinātās personas, kuru ienākumi nepārsniedz 242 *euro*, statuss. No tiem 97,95 % saņēmuši higiēnas preču komplektus bērniem (2019. gadā šādu saņēmēju īpatsvars bija 99,65 % no visām personām ar tiesībām uz šo Fonda atbalstu, bet 2018. gadā – 94,5 %). Šis rādītājs liecina par gala atbalsta saņēmēju augstu apmierinātību ar komplektu saturu un tā atbilstību mērķa grupas vajadzībām.
- Atzīmējams, ka 2020. gada otrajā ceturksnī valstī pirmo reizi izsludinātās ārkārtējās situācija laikā izsniegto higiēnas preču komplektu maziem bērniem skaits ievērojami palielinājās (par 30,4 %), salīdzinot ar analoģu periodu iepriekšējā gadā. Skaidrojumu par iemesliem skat. šī ziņojuma II sadaļas 2. punktā.
- Informācija par individuālajiem mācību piederumu komplektiem:
 - 2020. gadā 99,75 % no visiem 5 līdz 16 gadus veciem bērniem, kuriem bija tiesības uz šo atbalsta veidu, izdalīti kopā 9 682 individuālo mācību piederumu komplekti.

4. Papildpasākumi

- Pēc PO pārskatos norādītās un sadarbības iestādes (turpmāk – SI) apkopotās informācijas 2020. gadā īstenoti 1 162 papildpasākumi, kuros piedalījās 5 616 dalībnieki (2019. gadā 1 050 papildpasākumi ar 6 293 dalībniekiem, bet 2018. gadā tika īstenoti 1 137 pasākumi, kuros piedalījās 6 304 personas), kas veido aptuveni 7,4 % no visām Fonda gala atbalsta saņēmēju unikālajām personām, kas ir ļoti līdzīgs rādītājam iepriekšējā gadā (ap 8 %). Ikgadējā gala atbalsta saņēmēju aptaujā 2020. gadā uz līdzdalību papildpasākumos norādīja 9 % komplektu saņēmēju un 23 % maltīšu saņēmēju. Atšķirība starp aptaujā konstatēto un PO pārskatos norādīto, tāpat kā iepriekšējos gados, īpaši attiecībā uz maltīšu saņēmējiem, skaidrojama, ka tie visus pasākumus, ko īsteno nevalstiskā vai reliģiskā organizācija, sasaista ar Fonda līdzfinansēto papildpasākumu.
- 2020. gadā īstenoto papildpasākumu skaits salīdzinot ar 2019. gadu, ir palielinājies par 112 pasākumiem jeb 10 %, bet tajos iesaistīto personu skaits samazinājies par 677 personām jeb 11%.
- Papildpasākumu skaita palielināšanās un iesaistīto personu skaita samazināšanās ietekmējošie faktori:
 - valstī izsludinātā ārkārtējā situācija saistībā ar Covid-19 izplatību. Partnerorganizācijas semināru, lekciju un nodarbību vietā organizēja individuālas konsultācijas vai konsultācijas nelielām grupām, kad pulcēšanās nosacījumi to pieļāva.
 - mērķa grupas dalībnieki atbalsta komplektus var saņemt par visus atbilstošās izziņas periodu, līdz ar to retāk apmeklē izdales vietas un PO ir mazāk iespēju informēt mērķa grupu un iesaistīt papildpasākumos;
 - personu izvēle iesaistīties citu ES fondu piedāvātajās apmācībās, īpaši tas attiecas uz jauniešiem un ilgstošajiem bezdarbniekiem;
 - Fonda gala atbalsta saņēmēju zems motivācijas līmenis, īpaši tas attiecas uz personām ar zemu izglītības līmeni, personām ar atkarībām, bezpajumtniekiem.
- 2020. gadā lielākā daļa no visiem papildpasākumu dalībniekiem – 35 % (1951 persona), iesaistījušies pasākumos, kuros informē par veselības veicināšanas tēmām (345 pasākumi jeb 30 %), piemēram, tautas medicīnas līdzekļi veselības uzlabošanai, veselīgs uzturs un dzīvesveids, bērnu aprūpe, atkarību profilakse, pirmās palīdzības sniegšanas iemaņas, slimību profilakse, rīcība ārkārtas situācijās, t.sk. saistībā ar Covid-19 izplatību, higiēnas un piesardzības pasākumiem u.c. 2019. gadā šie pasākumi tika atzīmēti kā otri pieprasītākie pēc pasākumiem dzīves prasmju pilnveidošanai.

- Ievērojama interese izrādīta par pasākumiem dzīves prasmju pilnveidošanai (332 pasākumi jeb 29 %), kuros iesaistījušies 23 % (1282 personas) no visiem papildpasākumu dalībniekiem. Iepriekšējos gados šie ir bijuši pieprasītākie papildpasākumi: 2019. gadā īstenoti 264 pasākumi jeb 25%, kuros iesaistījās 21% (1351 personas), 2018. gadā īstenoti 223 pasākumi jeb 20 %, kuros iesaistījās 24 % (1 510 personas), 2017. gadā īstenoti 255 šādi pasākumi jeb 21 %, kuros iesaistījās 24 % (1 863 personas). 2020. gadā papildpasākumi dzīves prasmju pilnveidošanai visbiežāk bija par šādām tēmām:
 - "Sociālā palīdzība" - individuālo sejas aizsarglīdzekļu (masku) izgatavošana, kā e-vidē pieteikties pie ārsta un Covid-19 vakcīnai, rīcība pēc ārkārtas situācijas saistībā ar Covid-19, kā pareizi sagatavoties darba intervijai - āriene, uzvedība, pašprezentācija, dokumentu noformēšana, iestāšanās patversmē, kā iekļauties sabiedrībā un turpmāk virzīt savu dzīvi pēc ieslodzījuma, kur saņemt palīdzību daudz bērnu ģimenēm un sakārtot finansiālo situāciju, e-pasta izveidošana, dokumentu aizpildīšana un nosūtīšana attālināti, energoresursu taupīšana u.c.;
 - semināri "Pirmie pavasara dārza darbi pēc ziemas miega", "Dārzs uz palodzes", "Telpaugi", "Mājas uzkopšana bez ķīmijas";
 - neformāli izglītojošas nodarbības "Dzīves skola" (veļas mazgāšana, bērnu aprūpe, naudas menedžments u.c.), "Kā pareizi šķirot atkritumus", "Dūmu detektori - kā izvēlēties, kāda nozīme sadzīvē";
 - radošas apmācības Valentīndienas un Lieldienu dekoru veidošanā.
- Lielu atsaucību ieguvuši pasākumi par ēst gatavošanu un uzturu tēmām (167 pasākumi jeb 14 %), kuros iesaistījušies 13 % (715 personas) no visiem papildpasākumu dalībniekiem, kuros dalībnieki ieguvuši zināšanas un prasmes par pārtikas produktu lietošanu un uzglabāšanu, piemēram, zirņu ēdienu pagatavošanas veidi, kulinārijas nodarbības "Konditoreja – vienkāršas receptes ikdienai un svētku galdam", Latvijas meža sēņu atpazīšana un lietošana uzturā, "Līgo svētku galds", interaktīvā lekcija "Augļi un dārzeņi mūsu dzīvē", rudens veltes mežā - ogas, sēnes, praktiski padomi augļu, ogu un dārzeņu konservēšanā, individuālas konsultācijas par veselīgas maltītes pagatavošanu no pārtikas pakā esošajiem produktiem u.c.
- Nodrošinātas atsevišķu speciālistu profesionālas konsultācijas individuāli vai personu grupām sociālu problēmu risināšanai (43 konsultācijas jeb 4 %), kurās piedalījās 4 % no visiem dalībniekiem jeb 247 personas:
 - īstenoti semināri "Cilvēks un viņa ēna", "Veselīgs egoisms", "Dzīves problēmu sekundārie ieguvumi", "Atlikšana", "Nervu sistēma", "Vientulība – izsalkums pēc dzīves";
 - psihologa A. Jurāna nodarbības "Biežākie neapmierinātības cēloņi" un "Manas svarīgākās vērtības",- psiholoģisko, sociālo un fizioloģisko aspektu apskats, rosinājums grupas dalībniekiem apzināties izanalizēt viņu dzīves tendences;
 - "Baltijas Psiholoģijas un menedžmenta augstskolas" lektores I. Nežbertes seminārs "Hipnozes manipulācijas ar cilvēka apziņu, psihotehnoloģijas" un individuālas nodarbības par tēmām "Emocionālā rezonanse", "Emocionālā labsajūta", "Informācijas karš", "Sazvērestības tipoloģija".
- Sporta un brīvā laika pavadīšanas pasākumu īpatsvars bija 3 % (36 pasākumi) no visiem papildpasākumiem, kuros piedalījās 291 persona jeb 5 % no visiem dalībniekiem.
- Tāpat kā iepriekšējos gados arī 2020. gadā, mazāk pieprasītākas, bija atbalsta, pašpalīdzības grupas, kurās piedalījās 1 % (33 personas) no visiem papildpasākumu dalībniekiem (kopumā nodrošinātas 18 grupas). Salīdzinoši 2019. gadā tika nodrošinātas 18 grupas, kurās piedalījās 1 % (45 personas) no visiem papildpasākumu dalībniekiem.
- Pārējie papildpasākumi, kuros iesaistījušies salīdzinoši neliels gala atbalsta saņēmēju loks, ir pasākumi par nodarbinātības iespējām, budžeta plānošanu un finansēm.

- PO organizējušas 21 pasākumu (jeb 2 %) ģimenēm ar bērniem, kuros piedalījās 7 % no visiem dalībniekiem jeb 391 personas, kas ir mazāk nekā 2019. gadā – 39 pasākumi, kuros piedalījās 5 % no visiem dalībniekiem jeb 325 personas, piemēram, Baltā galdauta svētki, "Rabarberu uznāciens!", kopā gatavojot rabarberu plātsmaizi un rabarberu zupu ar putukrējumu, ielīgošanas pasākums vecākiem ar bērniem, kreklu apgleznošana, radošā pēcpusdiena, kā saturīgi pavadīt brīvo laiku ar bērniem, sporta spēles ģimenēm ar bērniem, vasaras skoliņa "Lāsītes ceļojums", Miķeļdienas svinības, gatavošanās Lieldienām - mājas tīrīšana, dekoru gatavošana, olu krāsošana u.c.
- Vienlaikus PO papildpasākumu ietvaros vai ārpus tiem sniedza informāciju par iespējām piedalīties Eiropas Sociālā fonda (turpmāk – ESF) un citiem finanšu instrumentiem līdzfinansētajos projektos, programmās vai pasākumos. 2020. gadā gala atbalsta saņēmēji sniegta informācija par:
 - iespējām apmeklēt dažādus sporta un veselības veicinošus pasākumus (pašvaldībās veselības veicināšanas projektu ietvaros), piemēram, "Veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi Jēkabpilī", "Pasākumi vietējas sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei Daugavpils novadā", "Sveiks un vesels" Kuldīgas novadā, "Vesels Jaunpils novadā";
 - nodarbinātības projektiem kā subsidētām darba vietām, atbalstu bezdarbniekiem, jauniešiem, sociālo uzņēmējdarbību, atbalstu ilgstošajiem bezdarbniekiem, algota pagaidu sabiedriska darba iespējām;
 - izglītības projektiem pieaugušajiem – nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveides iespējām;
 - paplašināto atbalstu sociālās atstumtības risināšanai riska grupai jauniešiem. Par iespējām apmeklēt Dienas centrus (pamatprasmju apguve). Par iespējām apmeklēt bezmaksas lekcijas un kursus. Par iespēju bezmaksas psihoterapijas pakalpojumu apmeklēšanai ģimenēm ar bērniem;
 - motivācijas kursiem;
 - ESF projektu "Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai";
 - Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras atbalstītu projektu „Viena dzīvība”.
- Lielākais īstenoto papildpasākumu īpatsvars ir Latgalē, Rīgas reģionā un Rīgā attiecīgi 22 % un 19 % no 2020. gadā īstenoto papildpasākumu skaita. Pārējos reģionos papildpasākumu skaita īpatsvars ir 12 – 14 % robežās. Lielākais papildpasākumos iesaistīto personu skaita īpatsvars ir Kurzemē - 32 % no 2020. gadā papildpasākumos iesaistītajiem, kas skaidrojams ar biedrības "Latvijas Pirmās palīdzības vienība" organizētajiem papildpasākumiem, kas norisinājās visās biedrības atbalsta komplektu izdales vietās. Pārējos reģionos papildpasākumos iesaistīto personu skaita īpatsvars pamatā atbilst papildpasākumu skaita īpatsvara reģionālajam sadalījumam.

III 2020. GADĀ VEIKTĀS FONDA GALA ATBALSTA SAŅĒMĒJU APTAUJAS REZULTĀTI

- Fonda gala atbalsta saņēmēji 2020. gadā aptaujāti Līguma Nr. LM2018/24-1-1320/20 par Fonda atbalsta lietderības un efektivitātes novērtējumu ietvaros, kas publiskā iepirkuma rezultātā 2018. gada 19. decembrī noslēgts ar SIA „Aptauju Centrs”.
- Aptaujāti 1 233 respondenti, tajā skaitā 979 pārtikas un pamata materiālās palīdzības unikālie saņēmēji un 254 gatavo maltīšu unikālie saņēmēji.

1. Sociāli demogrāfiskais profils un teritoriālais pārklājums

- Raksturojot Fonda gala atbalsta saņēmējus dzimumu griezumā, redzams, ka komplektu saņēmēju vidū 2020. gadā, līdzīgi kā visos iepriekšējos gados, lielākā daļa ir sievietes (52,1 %), bet maltīšu saņēmēju vidū lielākā daļa ir tieši vīrieši (65,9 %).

- Fonda komplektu saņēmēju vidējais vecums pa gadiem paaugstinās: 2020. gadā tas sasniedza 44,4 gadus (2019. gadā tas bija 43,9 gadi, 2018. gadā – 41,8 gadi, 2017. gadā – 38,5 gadi, bet 2016. gadā – 37,1 gads). Vidējais vecums maltīšu saņēmējiem ievērojami augstāks, un arī pa gadiem vērojams tā pieaugums: 2020. gadā tas bija 54,5 gadi, 2019. gadā – 53,9 gadi, 2018. gadā – 51,3 gadi, 2017. gadā – 54,8 gadi, bet 2016. gadā – 52,9 gadi).
- Raksturojot gala atbalsta saņēmējus pēc vecuma, redzams, ka kopš 2016. gada vecāka gadagājuma personu (55 +), kas saņem atbalsta komplektus vecums pieaudzis par 16 procentpunktiem (2016. gadā - 28,5 %, bet 2020. gadā tas jau ir 44,5 %). 2020. gadā vērojams, ka, gan komplektu, gan maltīšu saņēmēju vidū palielinājies pirmspensijas vecuma personu (55 – 64 gadi) īpatsvars (attiecīgi par 5,1 un par 4,4 procentpunktiem), kas liecina par ārkārtējās situācijas saistībā ar Covid-19 izplatību augstāku ietekmi uz šīs grupas personu ienākumiem.
- Savukārt atbalsta komplektu saņēmēju vecumā no 35 līdz 54 gadiem īpatsvars pa gadiem samazinās: ja 2016. gadā tas bija 29,5 %, tad 2020. gadā – 23,5 %.
- Maltīšu saņēmēju vidū nemainīgi pa gadiem lielākā daļa ir personas vecumā 55 + (2020. gada – 54,8 %, 2019. gadā – 54,7 %, 2018. gadā – 52,5 %, 2017. gadā – 57,4 %, 2016. gadā – 55,6 %).
- Kaut arī vērojams, ka komplektu un maltīšu saņēmēju grupu sociāli demogrāfiskajā profilā ir būtiskas atšķirības, tomēr kopumā raksturīgi, ka ievērojami plašāk nekā sabiedrībā kopumā tajās pārstāvēti bērni un vecāki cilvēki, kam grūtāk vai nav iespēju mainīt savu situāciju, kamēr aktīvā nodarbinātības vecuma personu ir mazāk ne tikai starp komplektu saņēmējiem, bet arī starp maltīšu saņēmējiem. Tas saistāms ar personu darbības vecumā lielākām iespējām mainīt ienākumu līmeni, kā arī valsts atbalsta pasākumiem pirmās un otrās ārkārtējās situācijas laikā uzņēmējdarbībai kopumā, tostarp nodarbināto personu atbalstu dīkstāves vai bezdarba gadījumā, kā arī krīzes situācijas atbalsta palielināšanu.
- 2020. gadā līdzīgi kā 2019. gadā Fonda atbalstu ir tiesīgas saņemt personas, kuru vidējie ienākumi nepārsniedz 242 euro. Kopumā personu skaits, kuriem ir tiesības saņemt atbalstu saglabājies 2019. gada apmērā, tomēr atzīmējamas būtiskas atšķirības gada ceturkšņu griezumā. 2020. gada I ceturksnī ir vērojams atbalstāmo personu skaita samazinājums, kas skaidrojams ar kopējās ekonomiskās situācijas uzlabošanos, bezdarba samazināšanos, kā arī izmaiņām personu sociālajā nodrošinājumā, tostarp iedzīvotāju ienākuma nodokļa mēneša neapliekamā minimuma palielināšanos un ietekmi no 2019. gada oktobra pensiju indeksācijas. Savukārt ārkārtējās situācijas laikā, īpaši 2020. gada II un IV ceturksnī, palielinājās atbalstāmo personu skaits un atbalsta sniegšanas ilgums, kā arī krīzes situācijā nonākušu personu skaits, īpaši ģimenēs ar bērniem.
- Informāciju par Fonda gala atbalsta saņēmējiem pēc to nodarbošanās un sociālās piederības skat. 1. tabulā.

1. tabula. Fonda gala atbalsta saņēmēju sociāli demogrāfiskais profils

Atbalsta saņēmēju grupas	Komplektu saņēmēj		Maltīšu saņēmēji	
	2019. g.	2020. g.	2019. g.	2020. g.
Atbalsta saņēmēju dzimums (%)				
Vīrieši	46,7	47,9	65,2	65,9
Sievietes	53,5	52,1	34,8	34,1
Atbalsta saņēmēju vecuma grupas (%)				
Līdz 14 gadiem	19,2	18,1	5,4	4,6
15-34 gadi	12,8	13,9	9,0	3,6

35-54 gadi	25,9	23,5	30,8	37,0
55-64 gadi	19,7	24,8	20,8	25,2
65 un vairāk gadu	22,4	19,7	33,9	29,6
Bērnu vecuma grupas (% no bērnu kopskaita)				
Līdz 2 gadiem	12,4	10,3	Netiek noteikts	
3-5 gadi	15,5	27,4		
6-8 gadi	17,7	12,1		
9-11 gadi	16,1	13,2		
12-14 gadi	18,3	17,1		
15-17 gadi	20,0	20,0		
Atbalsta saņēmēju vidējais vecums (gadi)				
	43,9	44,4	53,9	54,5
Atbalsta saņēmēji pēc to nodarbošanās (%) un to sociālās piederības (%)*				
Strādā algotu darbu	6,0	7,1	3,2	3,9
Pieestrādā gadījuma darbos	4,4	2,9	2,8	2,8
Bērna kopšanas atvaļinājumā	2,4	1,8	0,4	0,3
Mājsaimnieki (-ces)	1,5	2,1	1,9	0,2
Bezdarbnieki (-ces)	24,9	22,3	36,8	43,5
Saņem pensiju (jebkuru)	38,7	40,7	48,3	43,2
Mācās, studē	16,2	14,5	4,2	4,3
Pirmskolas vecuma bērni	8,1	9,4	3,3	1,0
No visiem				
- personas ar invaliditāti	18,6	21,6	19,2	23,2
-citas ES valsts pārstāvji	2,1	6,4	7,6	12,3
-romu tautības pārstāvji	3,4	0,3	1,2	1,5
-personas bez noteiktas dzīvesvieta	-	-	4,1	2,3

*- respondenti varēja izvēlēties vairākas atbildes

- Saskaņā ar 2020. gadā apkopotajiem datiem, Latgales reģionā izdalīti 30,6 % pārtikas, 31,2 % higiēnas un saimniecības preču un 30,1 % mācību piederumu komplektu, Rīgā 17,7 % pārtikas, 17,2 % higiēnas un saimniecības preču un 16,5 % mācību piederumu komplektu, Pierīgas reģionā 10,7,1 % pārtikas, 10,8 % higiēnas un saimniecības preču un 10,7 % mācību piederumu komplektu, bet pārējos statistiskajos reģionos atbalsta īpatsvars ir savstarpēji ļoti līdzīgs 12,0 - 16,0 % robežās. Šī tendence sakrīt ar 2018. un 2019. gadā konstatēto. Atbilstoši 2020. gada ārkārtējai situācijai papildus reģionos izdalīti individuālie aizsardzības līdzekļi roku dezinfekcijai.
- Arī komplektu maziem bērniem izdalei saglabājas līdzīgas tendences - Latgales reģionā izdalīti 25,1 - 27,7 % komplektu, Pierīgas reģionā 8,6 -10,7 %, pārējos reģionos komplektu izdales īpatsvars 11,0 - 16,6 % robežās. Novērojams, ka Rīgas reģionā izdalīto maziem bērniem paredzēto komplektu īpatsvars ir salīdzinoši augstāks (22,0 - 22,5 %) nekā citos reģionos un tuvinās Latgales rādītājam, kas skaidrojams ar reģionu atšķirīgo demogrāfisko struktūru, dzimstību, kā arī iespēju saņemt komplektus ne tikai personas dzīves vietā, bet pēc personas izvēles visā Latvijā.
- Atbalsta sadalījums pamatā atbilst trūcīgo un maznodrošināto iedzīvotāju ar ienākumiem līdz 242 euro statusu apliecinājošo izziņu saņēmēju īpatsvaram reģionos. Latgales reģionā 2020. gadā dzīvoja apmēram 29 %, Pierīgas statistiskajā reģionā, Zemgalē un Vidzemē katrā 13 %, savukārt Rīgā un Kurzemes reģionā katrā 16 % no visiem statusu ieguvušajiem iedzīvotājiem.
- Reģionāli netiek uzskaitīta maltīšu saņemšana, jo tā vairāk saistīta ar šāda atbalsta pieejamību. Lai izsniegtu maltītes, nepieciešama noteikta Fonda gala atbalsta saņēmēju

koncentrācija (lielākas apdzīvotas vietas), kā arī PO, kas gatavas izsniegt gatavas maltītes. Ietekme arī ir pašvaldību, nevalstisko vai reliģisko organizāciju piedāvātajiem zupas virtuves vai citiem ēdināšanas pakalpojumiem ārpus Fonda atbalsta ietvariem.

2. Atbalsta saņemšanas iespēju izvērtējums

- Pārliciecināši izplatītākais kanāls informācijas nodošanai par atbalsta iespējām ir caur pašvaldību sociālajiem dienestiem – 2020. gadā uz to norāda 92 % komplektu saņēmēju (2019. gadā – 97 %, 2018. gadā – 96 %, 2017. gadā – 95 %, 2016. gadā – 92 %), kā arī 58 % maltīšu saņēmēju (2019. gadā – 38 %, 2018. gadā – 45 %, 2017. un 2016. gadā – 40 %). Tas var būt saistīts arī ar pašvaldības palīdzības kā tādas biežāku izmantošanu, kuras saņemšanas gaitā var būt pieejama arī informācija par Fonda sniegto atbalstu. Tendence tiešā veidā izriet no nosacījumiem, kas izvirzīti komplektu saņēmējiem – pašvaldības sociālie dienesti izsniedz izziņas par trūcīgā statusu vai krīzes situāciju, kā arī par maznodrošinātā statusu, personai vienlaikus nodrošinot arī informāciju par atbalsta iespējām. Turklāt jāņem vērā, ka daļā pašvaldību tieši sociālie dienesti nodrošina atbalsta komplektu izdali.
- Maltīšu saņēmēji informāciju par atbalsta saņemšanas iespējām līdzšinēji biežāk (2019. gadā - 61 % gadījumos) uzzināja, izmantojot neformālus kanālus – draugus, radniekus kaimiņus, un vidēji tikai katrs trešajam respondentam (2019. gadā - 38 % gadījumos) informāciju sniedza pašvaldību sociālais dienests. Tomēr 2020. gadā kā izplatītākais informācijas nodošanas kanāls arī maltīšu saņēmēju vidū nosaukts pašvaldības sociālais dienests (58% gadījumos), kas parāda abu mērķgrupu pārklāšanos aptaujas gadā.
- Pēdējos trīs gados ievērojami biežāk, t.i. 15 % -19 % gadījumos (turklāt visai dažādu sadarbības partneru klientu vidū) sniegta atbilde, ka informācija saņemta nevalstiskajā vai reliģiskajā organizācijā. Drukāto presi un internetu kā informācijas iegūšanas vieta norāda tikai atsevišķos (1 %) gadījumos.
- Lai nokļūtu līdz atbalsta komplektu saņemšanas vietai, vidēji Fonda gala atbalsta saņēmējiem nākas mērot 3,1 kilometru, kas šādu tendenci saglabā jau trešo gadu. Nosauktie attālumi praksē ir ļoti dažādi – 17 % gadījumu attālums ir mazāks par kilometru, 23 % gadījumu – ap kilometru, tomēr ir arī otra galējība – 20 % dzīvo tālāk par 4 kilometriem no komplektu izdales vietām.
- Maltīšu saņēmēju nosauktais vidējais attālums pēdējo gadu laikā arī ir visai stabils – 3,2 līdz 3,4 kilometri. Tomēr 2020. gadā konstatējama lielāka izkliede nosauktajos attālumos.
- Komplektu un maltīšu saņēmēji tādējādi kopumā nosaukuši visai līdzīgus attālumus, tomēr tā visdrīzāk ir sagādīšanās – komplektu izdales vietas pieejamas visā Latvijā, kamēr maltīšu izdales vietas – atsevišķās apdzīvotās vietās, turklāt absolūtajā vairumā gadījumu tās ir pilsētas.
- 2020. gadā līdzīgi kā 2018. un 2019. gadā uz komplektu un maltīšu izdales vietām to apmeklētāji visbiežāk (44 % un 58 % gadījumu) dodas kājām. Savukārt maltīšu saņēmēji nereti līdz to izdales vietai nokļuvuši ar sabiedrisko transportu, kas skaidrojams ar tā pieejamību maltīšu izdales vietu tuvumā, kā arī ar gados vecāku maltīšu saņēmēju īpatsvara pieaugumu, kamēr komplektu saņēmējus kāds atvedis, viņi atbraukuši ar velosipēdu vai savu auto. Šīs atšķirības no vienas puses raksturo vidi, kurā pārvietošanās notiek (maltīšu saņēmējiem tā biežāk ir urbāna vide ar regulāru sabiedrisko transportu), no otras – personu labklājības līmeni (komplektu saņēmējiem biežāk ir pieejami transportlīdzekļi).

3. Atbalsta efektivitātes pašvērtējums

- Komplektu saņēmējiem tika vaicāts pašvērtējums atbalsta komplekta ietekmei uz viņu ģimenes situāciju – respektīvi, vai komplektu saņemšana situāciju ir ietekmējusi.

2020. gadā absolūtais vairums komplektu saņēmēju (89 %) atbildējuši, ka tas situāciju ir ietekmējis. Šis rādītājs arī iepriekšējos gados ir visai augsts (2019. gadā – 91 %, 2018. gadā – 88 %, 2017. gadā – 86 %, 2016. gadā 82 %).

- Visciešākā saikne atbildēm uz šo jautājumu tika konstatēta ar atbildēm uz jautājumu – vai pirms gada ģimene varēja atļauties nopirkt tās preces/produktus, ko nupat saņēma. Vērojams, ka atbilžu sadalījums uz jautājumu par iespējām nopirkt atbalsta ietvaros saņemtās preces un produktus, četrus gadus laikā samazinājies no 28 % uz 14 % gadījumu. Iespējams, runa ir par iespēju vairāk iegādāties ko citu, jo kompensēta tiek daļa izdevumu. Runājot par 2020. gada izmaiņām, nevar izslēgt, ka daļai respondentu situācija pasliktinājusies visnotaļ strauji, un viņiem bija nepieciešama palīdzība, lai iegūtu to, ko iepriekš varēja nopirkt paši.
- Tiem, kas norādīja, ka komplektu saņemšana ietekmējusi viņu ģimenes situāciju, 2020. gadā papildus tika vaicāts, kādām vajadzībām viņi galvenokārt tērēja ietaupīto naudu. Dominējošas atbildes šajā jautājumā, pie tam pieaugošā apjomā, attiecas uz pārtiku, komunālajiem maksājumiem, higiēnas saimniecības preču iegādi, savukārt, samazinoša tendence vērojama tēriņiem apavu un apģērba iegādē, kas korelē ar pieaugošo tendenci šīs preces saņemt kā palīdzību no citām organizācijām.
- Vērtējot ietaupīto līdzekļu tēriņus ilgākā dinamikā, redzams, ka pieaugums īpatsvarā ir pārtikas iegādei no 77 % 2015. gadā uz 86 % 2020. gadā. Pieauguši tēriņi komunālo pakalpojumu apmaksai (no 49 % 2015. gadā uz 62 % 2020. gadā), veselības aprūpei (no 25 % 2015. gadā uz 32 % 2020. gadā), salīdzinoši stabili tēriņi bērnu skolas pasākumiem vai ārpuskolas nodarbībām ikgadēji ap 10 % robežās, tomēr šajā izdevumu veidā jāatzīmē samazinājums 2020. gadā līdz 7 % gadījumu, kas skaidrojams ar apstākļiem, kad vairumā gadījumu ārkārtējās situācijas laikā skolas pasākumi un ārpuskolas nodarbības nebija atļautas. Kritums īpatsvarā ir novērojams apģērba un apavu iegādei no 52 % 2015. gadā uz 22 % 2020. gadā.
- Kopumā var runāt par mērķa grupas materiālās situācijas uzlabojumu ne tikai tāpēc, ka parādījusies iespēja papildus iegādāties pārtiku. Arī citu vajadzību atbilžu īpatsvars samazinās, vienlaikus pieaugot dažādu, individuālu, ar ģimenes sociāli demogrāfisko profilu saistītu tēriņu īpatsvaram.
- Absolūtais vairums Fonda gala atbalsta saņēmēju uz jautājumu par to, vai saskārušies ar kādām grūtībām atbalsta saņemšanas procesā, nepārprotami atbild ar “nē” – 93 % gan komplektu saņēmēju, gan maltīšu saņēmēju. Atsevišķo problēmu vidū, uz kurām norādīja komplektu saņēmēji, tipiskākās bija divas – ar fiziskām grūtībām ārkārtējās situācijas laikā saistītās un ar birokrātiskajām procedūrām vai nereti ar kompetenci saistītās problēmas.

4. Aptaujas rezultāti par pārtikas preču komplektiem

- Absolūtajā vairumā gadījumu (100 %) komplekta saturu tā saņēmēji izmantoja savām vajadzībām pilnībā (82 %) vai lielāko daļu (18 %). Redzams, ka saglabājas no 2016. līdz 2019. gadam novērotā pozitīvā tendence par pārtikas komplekta satura un apjoma atbilstību komplektu saņēmēju vajadzībām. Tādu, kas norādītu, ka nav izmantojuši savām vajadzībām būtisku daļu komplekta satura, ir ļoti maz – zem 0,5 %, bet tādu, kas norāda, ka gandrīz nekas nav izmantots savām vajadzībām nav vispār. Līdz ar to arī 2020. gadā vērojama augsta pārtikas komplektu izmantošanas lietderība, un kopumā pārtikas komplekti tiek izmantoti tā, kā atbalsta sniedzēji to iecerējuši.
- Vērtējot pārtikas komplektu zīdaiņiem un maziem bērniem līdz divu gadu vecumam izmantošanu, secināms, ka pārliecinoši jau otro gadu 100 % gadījumos komplekta saturs, kā norāda Fonda gala atbalsta saņēmēji, ticis izmantots savām vajadzībām. 2020. gadā saturs izmantots pilnībā (83 %) vai lielāko daļu (17 %) un neviens no komplektu

saņēmējiem nenorādīja uz to, ka bērna vajadzībām nav izmantota būtiska daļa komplekta satura, kas ir atzīstams novērtējums (samazinājums par 4 %, ja salīdzinām ar 2018. gadu).

- Analizējot būtiskākos iemeslus pārtikas komplektā individuālai izdālei iekļauto produktu neizmantošanai, redzams, ka dominē trīs anketā piedāvātie atbilžu varianti – iebildumi pret garšu vai kvalitāti, tas, ka netiek lietoti uzturā konkrēti produkti, kā arī tas, ka konkrētā produkta bijis par daudz. Atzīmējams, ka ievērojami (par 5 procentpunktiem) samazinājies iebildumu skaits par kāda produkta garšu un/vai kvalitāti.
- Kā visbiežāk savām vajadzībām neizmantotie produkti no pārtikas komplekta zīdaiņiem un maziem bērniem līdz divu gadu vecumam minēti dažāda veida biezeņi. Aptaujā minētie neizmantošanas iemesli ir ļoti subjektīvi un līdzīgi kā iepriekšējos gados norādītie – bērnam kāds no produktiem negaršo. 2020. gadā iezīmējas arī jauns produktu neizmantošanas iemesls (4 % gadījumos), ka bērnam ir alerģija uz kādu no produktiem.
- Pārtikas komplektu individuālai izdālei izmantošanas laiks (no mēneša līdz pusotram vai ilgāk), salīdzinot ar 2016. gadu, ir pieaudzis no 83 % līdz 93 % gadījumu. Tendence vērtējama kā vispārēja, jo vairums respondentu grupu 2020. gadā norādījuši uz to, ka ar komplektu saturu pietiek ilgākam laikam. Ātrāk komplektu saturu iztērē pensionāri, kā arī personas, kam izziņas par statusu izsniegta īsākam termiņam, Rīgas un Latgales reģiona iedzīvotāji. Ilgākam laikam pietiek ģimenēm ar bērniem un vispār lielākām ģimenēm, un tiem, kas trūcīgā statusu saņēmuši ilgākam periodam. Tāpat ilgākam laikam ar komplektu saturu pietiek lauku un mazāko pilsētu iedzīvotājiem, kas savukārt var būt saistīts ar plašākām alternatīvām pārtikas pieejamībā. Kopumā secināms, ka pārtikas kompleksos iekļauto produktu daudzums un izdales biežums atbilst Fonda gala atbalsta saņēmēju vajadzībām.
- Bērnu pārtikas komplektu izmantošanas laiks (no mēneša līdz pusotram vai ilgāk) atzīmēts 97 % gadījumi, kas sakrīt ar iepriekšējā gada rādītāju. Atzīmējams, ka 3 % respondentu atzīmējuši, ka grūti pateikt bērnu komplekta izlietošanas ilgumu, kas varētu būt saistīts ar dažādu produktu veidu atšķirīgu izmantošanas ilgumu. Tomēr, tā kā bērnu pārtikas komplektu uzdevums nav pilnībā nodrošināt Fonda gala atbalsta saņēmējus ar bērnu pārtiku, tad secināms, ka bērnu pārtikas kompleksos iekļauto produktu daudzums un izdales biežums atbilst Fonda gala atbalsta saņēmēju vajadzībām.

5. Aptaujas rezultāti par higiēnas un saimniecības preču komplektiem

- Higiēnas un saimniecības preču komplekta saturs 100 % gadījumu, kā norāda komplektu saņēmēji, ticis izmantots savām vajadzībām pilnībā (93 %) vai lielāko daļu (7 %). Šāds pozitīvs apmierinātības rādītājs saglabājas visu laiku kopš veikts komplektu saņēmēju apsekojums. Līdzīga situācija ir arī ar komplektu zīdaiņiem un maziem bērniem līdz divu gadu vecumam preču izlietojumu – 92 % norāda, ka tas izmantots pilnībā, 8 % - izmantoja lielāko daļu. Šāda situācija liecina par Fonda sniegtā atbalsta efektivitāti kopumā.
- Higiēnas un saimniecības preču komplektā iekļauto preču ģimenēm parasti pietiek no diviem līdz trijiem mēnešiem vai pat ilgākam laikam, turklāt šādam izmantošanas ilgumam ir tendence pieaugt (no 53 % 2016. gadā līdz 81 % 2020. gadā). Izmaiņas tiešā veidā saistītas ar mērķgrupas izmaiņām – visbiežāk to, ka ar komplektu pietiek 3 mēnešiem vai ilgākam laikam, norāda respondenti, kas vecāki par 55 gadiem, kā arī cilvēki, kas dzīvo vieni. 2020. gada higiēnas un saimniecības preču lietošanās daudzumā nav vērojama ārkārtējās situācijas iespējamā ietekme, kas būtu sasaistāma ar ilgāku laika pavadīšanu mājās un no tā izrietošu lielāku higiēnas preču patēriņu, piemēram, biežākai roku vai trauku mazgāšanai. Secināms, ka komplekta saturs un izdales biežums atbilst komplektu saņēmēju vajadzībām.
- Vērtējot situāciju ar komplektu zīdaiņiem un maziem bērniem līdz divu gadu vecumam izmantošanas ilgumu, atzīmējams, ka 60 % respondentu komplekta saturs pietiek aptuveni mēnesim. Savukārt pārējiem (40 % gadījumu) komplekta saturs ir pietiekams

diviem mēnešiem. Apzinoties to, ka Fonda gala atbalsta saņēmēju vajadzības nav jānodrošina pilnībā, tomēr svarīgi norādīt, ka bērnu higiēnas komplekts tiek patērēts relatīvi visātrāk. Secināms, ka Fonda gala atbalsta saņēmēji bērnu higiēnas komplektus izmanto vispirms un tikai tad iegādājas papildus nepieciešamās preces.

6. Aptaujas rezultāti par individuālo mācību piederumu komplektiem

- Mācību piederumu komplekta saturs 2020. gadā 99 % gadījumu ticis izmantots savām vajadzībām pilnībā (88 %) vai lielāko daļu (11 %). Šāds pozitīvs apmierinātības rādītājs saglabājas kopš veikts komplektu saņēmēju apsekojums. Vērojams, ka 2020. gadā par 4 procentpunktiem mainījies attiecība starp izmantots “pilnībā” vai “daļēji”, kas skaidrojams ar attālinātā mācību procesa ietekmi, kad atsevišķu mācību piederumu izmantošana zaudēja aktualitāti. Secināms, ka ietekme komplektu satura izmantojamībā ir komplektu sadalīšanai atbilstoši sākumskolas un pamatskolas skolēnu vajadzībām. Īpaši atzīmējama no 2020. gada maija ieviestā pieeja, ka nepieciešamības gadījumā vecāki var izdarīt izvēli – saņemt sākumskolas vai pamatskolas mācību piederumus nevis atbilstoši skolēna vecumam, bet vajadzībai, proti, atbilstoši klasei (sākumskolā vai pamatskolā), kuru skolēns apmeklē, tomēr šīs pieejas iespējamā ietekme uz mācību piederumu izmantošanu attālinātā mācību procesa laikā nav nosakāma.
- Uz to, ka komplekti nav izmantoti pilnībā, visbiežāk norādījušas lielas ģimenes. Vienlaikus ar ikgadēji nosauktajiem preču veidiem, kas nav izmantoti pilnībā – burtnīcām un kladēm, šogad nosauktas tādas, kas ir ar ierobežotāku lietošanas termiņu, (mapes, papīrs, pildspalvas, zīmuļi, dzēšgumija, krāsas, līme), bet neparādās preces, ko iespējams izmantot relatīvi ilgāk. Atzīmējams, ka 2020. gadā relatīvi bieži (28 % gadījumu) uz jautājumu par komplekta izmantošanu ir izvēlēta atbilde “grūti pateikt”.
- Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem mazāk Fonda gala atbalsta saņēmējiem 2020. gadā ar izdalītajiem individuālajiem mācību piederumu komplektiem pieticis visam mācību gadam – šādu atbildi snieguši 25 % (iepriekš 38 % līdz 49 %), savukārt atbilde, ka pietiek vienam ceturksnim, saņemta biežāk – 45 % gadījumu (iepriekš 11 % līdz 19 %). Šādām izmaiņām nav vērojama konkrēta cēloņsakarība, taču iespējams, ka, mācoties mājās, mācību piederumi tiek izmantoti nesaudzīgāk vai arī vecākiem ir iespēja labāk pamanīt to nolietošanos.

7. Aptaujas rezultāti par zupas virtuvēm, saņemtajām gatavajām maltītēm

- Maltīšu izdales vietas (zupas virtuves) apmeklētāji 2020. gadā biežāk (63 % gadījumos) maltītes vienīgi saņem, nevis patērē uz vietas. 2020. gadā uz vietas ēdošo īpatsvars ir zemāks nekā iepriekš, turklāt tas ievērojami atšķiras, ja salīdzina datus par pusgadiem (aptauja notika janvārī un februārī, kā arī novembrī un decembrī) – otrajā pusgadā to, ka ēd uz vietas, norādīja tikai nedaudzi, kas neapšaubāmi saistās ar valstī noteiktajiem ierobežojumiem, proti, ārkārtējās situācijas laikā maltītes izsniedza tikai iepakotā veidā līdzī nešanai.
- Maltīšu izdales vietas biežāk tiek apmeklētas gada aukstajā sezonā, tomēr to personu īpatsvars, kas izdales vietas apmeklē katru dienu vai 4 - 5 reizes nedēļā, ir ievērojami palielinājies (gada aukstajā sezonā - 2019. gadā tas bija 33 %, bet 2020. gadā – 58 %, savukārt vasarā – 2019. gadā 23 %, bet 2020. gadā – 52 %). Atzīmējams, ka šai tendencei ir objektīvs pamats, piemēram, ekonomiskās situācijas pasliktināšanās kopumā un tādējādi vajadzības saņemt gatavās maltītes izdales vietās palielināšanās. 2020. gadā līdzīgi kā 2019. gadā bija 23 izdales vietas ar atšķirīgu izdales dienu skaitu (no izdales katru dienu līdz izdai vienu reizi nedēļā). Izrietoši personas, kam šis atbalsts būtisks, izmanto šo iespēju tik lielā mērā, cik iespējami tuvu dzīvesvietai ir izdales vietas un tik bieži, cik dienas nedēļā tās ir atvērtas.

- Zupas virtuves biežāk apmeklē vīrieši, personas ar zemiem vai bez ienākumiem, lielo pilsētu (izņemot Rīgu) iedzīvotāji. Šāda tendence uzskatāma par objektīvu, jo atkārtojas pastāvīgi no 2016. gada.
- Gatavās maltītes kvalitāte tās saņēmējus 97 % gadījumu apmierina – ar “jā” uz jautājumu par apmierinātību atbildējuši 84 %, bet ar “drīzāk jā” vēl 13 % - šie rādītāji ir visai līdzīgi tiem, kas saņemti gadu iepriekš.

8. Aptaujas rezultāti par papildpasākumiem

- Uz līdzdalību papildpasākumos aptaujas ietvaros norāda ap 9 % (2019. gadā – 18 %, 2018. gadā – 20 %, bet 2017. gadā – 12 %,) komplektu saņēmēju un ap 23 % (2019. gadā – 36 % 2018. gadā – 24 %, bet 2017. gadā – 17 %) maltīšu saņēmēju. Secināms, ka ievērojami samazinājies (no vidēji 17 % iepriekšējos gados uz 9 % 2020. gadā) komplektu saņēmēju, kā arī par dažiem procentpunktiem maltīšu saņēmēju viedoklis par iesaisti papildpasākumos, kas skaidrojams ar vairākiem pasākumu rīkošanas ierobežojumiem ārkārtējās situācijas laikā, kad aktuālāka bija PO sniegtās informācijas saņemšana par iespējām iesaistīties citos ar ES fondiem saistītos sociālās iekļaušanas pasākumos, PO ikdienas komunikācija ar mērķa grupu, sniedzot tiem padomus, psiholoģisku atbalstu vai individuāli konsultējot (uz ko aptaujā norāda 6 % aptaujāto komplektu saņēmēju un 15 % maltīšu saņēmēju).
- Papildpasākumu dalībnieku sociālekonomiskais profils rāda, ka biežāk uz līdzdalību papildpasākumos norāda cilvēki no lielākām ģimenēm, bezdarbnieki, trūcīgas personas, personas no republikas pilsētām (izņemot Rīgu), Latgales iedzīvotāji.
- Analizējot papildpasākumu veidus, kuros atbalsta komplektu saņēmēji piedalījušies 2020. gadā, visbiežāk tie ir semināri un individuālas konsultācijas. Savukārt maltīšu saņēmēji izmantojuši iespēju piedalīties visos piedāvātajos papildpasākumu veidos, kas iespējami saistās ar uzticēšanos nevalstiskajai vai reliģiskajai organizācijai (maltīšu izsniedzējam), kas nodrošina atbalstu, konsultācijas, padomus vai uzklauššanu un kopumā socializāciju. Tas, kas 2020. gadā maltīšu saņēmēju atbildēs atšķiras, ir lielāks īpatsvars līdzdalībai pasākumos, kuros sniegts psiholoģisks vai psihoterapeitisks atbalsts, kā arī padomi personiskajā higiēnā, kas Covid-19 pandēmijas kontekstā ir visnotaļ atbilstoši.
- Dalība papildpasākumā lielākoties ir individuāla, tomēr 2020. gadā šī tendence ir vēl izteiktāka nekā iepriekš: ja 2019. gadā 94 % komplektu saņēmēju un 88 % maltīšu saņēmēju papildpasākumos piedalās vienatnē, tad 2020. gadā uz to norāda 98 % maltīšu saņēmēju un 97 % komplektu saņēmēju. Izmaiņām varētu būt objektīvs raksturs, kas saistāms ar pulcēšanās ierobežojumiem ārkārtējās situācijas laikā.
- Papildpasākumos iegūtās prasmes 2020. gadā kopumā tiek vērtētas kā noderīgas – šādu atbildi izvēlējušies 88 % komplektu saņēmēju un arī 88 % maltīšu saņēmēju, tajā skaitā 55 % komplektu un 78 % maltīšu saņēmēju atzina, ka “ļoti noderīgas” un attiecīgi 33 % un 10 % tās atzinuši par “daļēji noderīgām”.
- Visbiežāk gan komplektu, gan maltīšu saņēmēju mazāka apmierinātība ar pasākumiem saistās ar to, ka tajos sniegtā informācija bijusi iepriekš zināma vai teorētiska, bez praktiska pielietojuma. To personu īpatsvars no komplektu saņēmējiem, kas pret papildpasākumu saturu un iegūto zināšanu un prasmju noderību bijuši kritiskāki, 2020. gadā ir bijis tikpat kā iepriekšējos gados (4-5 %), bet maltīšu saņēmēju vidū šādu personu bija tikai 2 %.

IV FONDA PARTNERORGANIZĀCIJU APTAUJAS REZULTĀTI PAR 2020. GADĀ PAVEIKTO

- SI 2021. gada sākumā veica aptauju par PO ikdienas darbībām saistībā ar atbalsta komplektu pieņemšanu no piegādātājiem, izdali, komunikāciju ar Fonda gala atbalsta

saņēmējiem, atskaišu iesniegšanu, sadarbību ar Sabiedrības integrācijas fondu, kā arī papildpasākumu nodrošināšanu.

- Kopumā tika saņemta aizpildīta 91 anketa. 52 % no anketām aizpildīja izdales vietu darbinieki un brīvprātīgie, 41 % - PO pārstāvji un 7 % – zupas virtuvju darbinieki un brīvprātīgie. Būtiskākie aptaujas rezultāti un secinājumi ir šādi:
 - sadarbība ar atbalsta komplektu piegādātājiem kopumā ir veiksmīga, tomēr ir konstatētas vēl atsevišķas problēmas un ir nepieciešami uzlabojumi, piemēram, savlaicīgi informēt par piegādes aptuveno laiku, veikt komplektu piegādi izdales vietas darbalaikā, novietot komplektus to uzglabāšanas telpā, operatīvāk nomainīt bojātos komplektus;
 - sadarbība ar pašvaldību sociālo dienestu darbiniekiem ir novērtēta kā laba, kā arī sniegti atsevišķi priekšlikumi, piemēram, izsniedzot izziņas, vairāk skaidrot par komplektu saņemšanas nosacījumiem, sadarboties ar komplektu dalītājiem, palīdzēt ar komplektu piegādi Fonda gala atbalsta saņēmēju dzīvesvietās;
 - PO komplektus izsniedz, pamatojoties uz oriģināliem, vai uz pašvaldības sociālā dienesta apstiprinātām kopijām, tie netiek izsniegti pamatojoties uz kopētām izziņām;
 - PO organizē Fonda gala atbalsta saņēmēju atstāto produktu savākšanu tikai tajās vietās, kurās ir šāda nepieciešamība. Lielākoties aptaujā atzīts, ka liela daļa personu paņem pilnu komplektu;
 - valstī noteiktās ārkārtējās situācijas laikā PO pamatā varēja izpildīt noteiktos Covid - 19 izplatības ierobežojošos pasākumus un nodrošināt individuālo aizsarglīdzekļu un dezinfekcijas līdzekļu pieejamību/ izmantošanu atbalsta sniegšanas vietā;
 - pamatā PO informē Fonda gala atbalsta saņēmējus par papildpasākumiem, izvietojot informāciju izdales vietās, informē mutiski pie komplektu izdales vai ar informatīvo lapiņu palīdzību, zvana klientiem, ievieto informāciju PO mājaslapā, kā arī informāciju nosūta pašvaldību sociālajiem dienestiem;
 - PO noskaidro Fonda gala atbalsta saņēmēju vēlmes un vajadzības par papildpasākumiem, kad tie ierodas pēc atbalsta komplekta, veicot aptaujas, organizējot atsevišķas tikšanās, lai individuāli noskaidrotu klientu viedokli un uzzinātu vajadzības.
 - papildpasākumu tēmas un veidu izvēlei PO vērtē klientu vecumgrupu un intereses, iepriekšējā gadā labāk apmeklētos pasākumus, pieejamos lektoros, speciālistus un brīvprātīgos. Aptaujas dati liecina, ka tiek ņemta vērā arī semināros un informatīvajos materiālos sniegtā informācija par ikgadējā Fonda īstenošanas novērtēšanas ziņojuma secinājumiem un ieteikumiem papildpasākumu organizēšanā, citu valstu pieredzi un citu partnerorganizāciju labo praksi (12 % no atbildēm);
 - PO rūpējas par cilvēku motivēšanu iesaistīties papildpasākumos, piemēram, pasākumus organizē cilvēkiem visizdevīgākajā laikā un vietā, piedāvā iespēju saņemt individuālas konsultācijas, pasākumu ietvaros piedāvā kafiju, tēju un/vai uzkodas, piedāvā iespēju papildpasākumā veidoto un sagatavoto izmantot līdzņemšanai, piemēram, sagatavoto maltīti, izveidotos materiālus vai paraugus, piedāvā bērnu pieskatīšanas iespējas u.c.;
 - PO papildpasākumu organizēšanai pārsvarā izmanto brīvprātīgo darbu, papildpasākumus nodrošinot bez maksas, izmanto Fonda finansējumu un, nedaudz arī pašvaldību un nevalstisko organizāciju finansējumu;
 - PO informāciju interneta mājaslapā www.atbalstapakas.lv novērtē kā noderīgu, saprotamu un uzskatāmi izvietotu, SI sagatavotā informācija apkārtrakstiem e-pastā ir saprotama un pietiekama prasību/nosacījumu ieviešanai;

- PO savas kompetences ietvaros komplektu un maltīšu izdales vietās, kā arī, īstenojot papildpasākumus, informē Fonda gala atbalsta saņēmējus par iespējām piedalīties ESF līdzfinansētajos projektos/pasākumos, piemēram, par projektiem, ko īsteno Veselības ministrija, Nodarbinātības valsts aģentūra un Izglītības un zinātnes ministrija.

V INFORMĀCIJA PAR DARBĪBAS PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAS PROCESĀ KONSTATĒTAJĀM PROBLĒMĀM UN IDENTIFICĒTAJIEM RISIKIEM, TO RISINĀJUMIEM

- ***Fonda atbalsta sniegšanas pārtraukšanas risks saistībā ar Covid-19 infekcijas izplatīšanos***
 - Pēc tam, kad valstī tika izsludināta ārkārtējā situācija 2020. gada 13. martā sakarā ar bīstamu koronavīrusa izplatību un noteiktajiem ierobežojumiem un epidemioloģiskiem ieteikumiem attiecībā uz sociālo distancēšanos, sabiedriskā transporta izmantošanu, iepirkšanos, publisko vietu apmeklēšanu, cilvēku pulcēšanos, pakalpojumu saņemšanu attālināti, radās bažas par Fonda atbalsta sniegšanas vistrūcīgākajiem iedzīvotājiem turpināšanu esošajos apstākļos. Svarīgs jautājums šajā kontekstā bija par atbalsta sniegšanu drošā vidē, proti, individuālās aizsardzības līdzekļu un dezinfekcijas līdzekļu izmantošanā izdales procesā. Ņemot vērā to, ka Covid-19 pandēmijas pašā sākumā nebija nekādu iespēju PO nodrošināt šos līdzekļus, tas kļuva vēl par vienu iemeslu bažām par iespējamo Fonda atbalsta izdales punktu slēgšanu. Tomēr, PO, izmantojot savus vai pašvaldību resursus, spēja turpināt nodrošināt Fonda atbalsta izsniegšanu vistrūcīgākajām personām drošā vidē, izmantojot individuālās aizsardzības un dezinfekcijas līdzekļus, vienlaikus organizējot atbalsta izsniegšanu atbilstoši epidemioloģiskās drošības prasībām. Tāpat atsevišķās administratīvajā teritorijās sadarbībā ar pašvaldībām tika nodrošināta Fonda atbalsta piegāde personām dzīves vietā. Vēlākā laika posmā valdības uzdevumā veikts centralizētais iepirkums ar mērķi nodrošināt individuālās aizsardzības un dezinfekcijas līdzekļus visām tām iestādēm un organizācijām, kas sniedz publiskos pakalpojumus. Šī iepirkuma ietvaros arī Fonda PO daļējā apjomā saņēma individuālās aizsardzības un dezinfekcijas līdzekļus atbalsta sniegšanai drošā vidē.
 - PO sagatavoja un izdales punktus izvietoja informāciju par epidemioloģiskās drošības noteikumiem, ar mērķi mazināt inficēšanās risku un Covid-19 izplatību Fonda atbalsta saņemšanas procesā.
 - Fonda atbalsta izsniegšana 2020. gadā turpināta visā valsts teritorijā – 453 izdales punktos un 23 zupas virtuvēs. Tāpat tika saglabāts līdzšinējais atbalsta apjoms un izsniegšanas biežums.
 - Gatavo maltīšu izsniegšana zupas virtuvēs nodrošināta tikai līdzī ņemšanai, izslēdzot iespēju ēst uz vietas telpās pie galdiem, tādējādi izvairoties no cilvēku pulcēšanās un inficēšanās riska. Atsevišķas zupas virtuves, reaģējot uz paaugstinātu pieprasījumu pēc maltītēm, pagarināja darba laiku, vienlaikus izklīdējot cilvēku rindas.
 - Ar Covid-19 izplatību saistītās krīzes laikā bija pilnībā pieņemams, ka papildpasākumu organizēšana grupās tiek apturēta, izvairoties no cilvēku pulcēšanās. Tomēr, ņemot vērā mērķa grupas specifiku un nepieciešamību pēc informatīvā atbalsta tieši nonākot krīzes situācijā, atsevišķas konsultācijas un informatīvi pasākumi netika izslēgti. PO, ievērojot epidemioloģiskās prasības, radušos apstākļos atrada iespēju turpināt papildpasākumu organizēšanu, kur tas bija nepieciešams un iespējams.
 - 2020. gada otrajā ceturksnī, valstī pirmās ārkārtējās situācijas izsludināšanas laikā tika novērota tendence Fonda atbalsta gala saņēmējiem izņemt visu atbalsta apjomu (kas paredzēts visam trūcīgās vai maznodrošinātās personas statusa ilgumam) vienā reizē.

Tas raisīja ātrāku atbalsta komplektu krājumu iztukšošanu izdales punktos un nepieciešamību pēc biežākām piegādēm. Atzīmējams, ka komplektu piegādātāji operatīvi reaģēja uz jauniem pasūtījumiem un atbalsta komplektu krājumi izdales punktos papildināti vajadzīgajā daudzumā.

• ***Trūcīgās vai maznodrošinātās personas statusa derīguma termiņa pagarināšana Covid - 19 krīzes laikā un atbalsta gala saņēmēju skaita palielināšanās***

- Lai samazinātu koronavīrusa izplatību un motivētu cilvēkus palikt mājās, kā arī, ņemot vērā pieņemto lēmumu par attālinātu sociālā darba organizēšanu, ir apstiprināti grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā. Grozījumi stājās spēkā uzreiz pēc ārkārtējās situācijas izsludināšanas 2020. gada martā. Tie paredzēja automātisku trūcīgās vai maznodrošinātās personas statusa derīguma termiņa pagarināšanu bez personas ienākumu atkārtotas novērtēšanas, ja tas beidzas ārkārtējās situācija laikā. Pagarinājums tika attiecināts uz visu valstī izsludinātās ārkārtējās situācijas laiku un vienu mēnesi pēc tās. Par šo pagarinājuma laiku personas varēja turpināt saņemt Fonda atbalstu. Tas nozīmēja, ka 2020. gadā Fonda gala atbalsta saņēmēji saņēma atbalstu ievērojami ilgāku laika periodu nekā iepriekšējos gados.
- 2020. gada otrajā ceturksnī, sākoties Covid-19 krīzei, palielinājās jaunu Fonda gala atbalsta saņēmēju skaits – personas ar trūcīgās vai maznodrošinātās personas statusu, kā arī krīzes situācijā nonākušo skaits. Savukārt 2020. gada trešajā ceturksnī, kad tika atcelta ārkārtējā situācija, un valstī nebija stingru ierobežojumu, trūcīgo vai maznodrošināto personu skaits vērojami samazinājās. Taču, 2020. gada rudenī Covid - 19 otrā viļņa iespaidā izsludinātās otrās ārkārtējās situācijas laikā šo personu skaits sāka pakāpeniski pieaugt no jauna.
- Krīzes situācijā nonākušo unikālo personu skaits gada ietvaros sasniedza 6 896 unikālās personas (2019. gadā tas bija 4 044). Analizējot to pēc sociāli demogrāfiskām pazīmēm, secināts, ka krīzes visvairāk skartās bija personas darba spējas vecumā – jaunas ģimenes ar bērniem, nevis seniori. Šo apstiprina arī fakts, ka, salīdzinot ar iepriekšējā gada analogo periodu, 2020. gada otrajā ceturksnī būtiski palielinājās izdalīto atbalsta komplektu maziem bērniem un skolēniem skaits: pārtikas un higiēnas preču komplekti maziem bērniem līdz divu gadu vecumam – par vairāk nekā 30 %, bet individuālo mācību piederumu komplekti sākumskolas un pamatskolas skolēniem – par 80 %.

• ***Atbalsta satūra pielāgošana Covid-19 pandēmijas apstākļiem***

- 2020. gada otrajā ceturksnī, ņemot vērā valstī noteiktās epidemioloģiskās drošības prasības, Fonda VI pieņēma lēmumu papildināt higiēnas un saimniecības preču komplekta saturu ar roku dezinfekcijas līdzekli vienam ceturksnim. Atzīmējams, ka pandēmijas sākumā individuālās aizsardzības līdzekļu un dezinfekcijas līdzekļu pieejamība bija visai niecīga, kā arī pārsteidzoša bija to dārdzība. PO un Fonda gala atbalsta saņēmēji augsti novērtēja šo papildu atbalsta veidu.

• ***Attālināta Fonda atbalsta saņemšanas iespēja izsludinātās ārkārtējās situācijas laikā***

- Reaģējot uz sabiedrībā pieaugošajām bažām par koronavīrusa izplatību, kā arī uz valdības noteiktajiem ierobežojumiem un ieteikumiem epidemioloģiskajai drošībai, ieviesta attālināta pieeja Fonda atbalsta nodrošināšanā. Tā paredz iespēju informāciju par Sociālā dienesta sagatavoto izziņu saņemt attālināti, kā arī atbalsta komplektus saņemt un nogādāt līdz personas dzīvesvietai arī atbalsta gala saņēmēja vai pašvaldības nozīmētam pārstāvim, ja pati persona nevar apmeklēt izdales punktu, piemēram, slimības, pašizolācijas vai noteiktās obligātās karantīnas dēļ. Jauni nosacījumi ir iestrādāti MK noteikumu grozījumos, kā arī izstrādāta un izplatīta infografika. Jauna papildu iespēja piemērojama ne tikai ārkārtējā situācijā, bet jebkurā citā laikā pēc vajadzības.

• ***Vieglākas kontroles un revīzijas liecības Darbības programmas īstenošanā Covid-19 uzliesmojuma laikā***

– Lai mazinātu atbalsta sniegšanas vistrūcīgākajām personām pārtraukšanas risku Covid - 19 krīzes laikā, un, lai ļautu PO koncentrēties uz Fonda atbalsta sniegšanu radušos sarežģītos apstākļos, kad valstī ir noteikti ierobežojumi un nosacījumi epidemioloģiskai drošībai, kā arī ir pieaudzis mērķa grupas skaits un pieprasījums pēc Fonda atbalsta, bija svarīgi paredzēt piemērotus pasākumus administratīvā sloga PO mazināšanai. Tādēļ Fonda vadībā iesaistītās institūcijas veica iespējamo risku izvērtējumu, ņemot vērā visus aspektus, kas būtu varējušas ietekmēt izdales punktu iespējamo slēgšanu. Tika identificēti iemesli, kuri potenciāli varēja ietekmēt izdales punktu darbu:

- valdības un atbildīgo institūciju noteikti ierobežojumi un epidemioloģiskās drošības noteikumi, kurus PO ne vienmēr var īstenot, piemēram, individuālās aizsardzības līdzekļu, aprīkojuma un dezinfekcijas līdzekļu trūkuma dēļ vai to dārdzības dēļ;
- neprecīzas potenciālo Fonda atbalsta gala saņēmēju skaita prognozes un ar to saistīto atbalsta komplektu nepietiekama daudzuma pasūtīšana, kas rezultētos atbalsta komplektu trūkumā noteiktā laikā un konkrētajā izdales vietā;
- izdales punktus strādājošo brīvprātīgo darbinieku bažas par savu veselību un inficēšanās risku, ņemot vērā, ka lielā daļa brīvprātīgo ir pensionētās personas vecumā 60+, kurām visai bieži ir hroniskās slimības, un kuras ir augsta riska grupā veselības stāvokļa dēļ.

Fonda vadībā iesaistītās institūcijas, izvērtējot iepriekš minētos faktorus, pieņēma lēmumu neveikt pārbaudes darbību īstenošanas vietās, kamēr valstī ir izsludināta ārkārtējā situācija un vienu mēnesi pēc tās. Vienlaikus tika paredzēts, ka izņēmumu gadījumā, piemēram, sūdzību vai informācijas par iespējamo neatbilstību gadījumā pārbaudes uz vietas tiktu veiktas, ievērojot valstī noteiktos epidemioloģiskās drošības nosacījumus. Pieņemtais lēmums faktiski tika piemērots pirmās un otrās ārkārtējās situācijas laikā.

• ***Individuālo mācību piederumu izdale ģimenēm ar sākumskolas un pamatskolas vecuma bērniem***

Atbalsta izdales procesā novēroti gadījumi, kad ģimenēm objektīvu iemeslu dēļ (piemēram, bērna vecuma nesakritība ar apmeklējamo klasi) ir nepieciešams saņemt citas grupas mācību piederumu komplektu saviem bērniem. Ņemot vērā šos gadījumus, veikti grozījumi MK noteikumos, kas paredz, ka ģimenes ar bērniem vecumā no pieciem līdz 10 gadiem (ieskaitot) vai vecumā no 11 līdz 16 gadiem (ieskaitot), izņēmuma gadījumā pēc ģimenes izvēles saņemt vienu no individuālo mācību piederumu komplektiem atbilstoši klasei (sākumskolā vai pamatskolā), kuru skolēns apmeklē. Minētās izmaiņas ļauj mājsaimniecībām ar bērniem nodrošināt mērķētāku atbalstu, kas atbilst viņu vajadzībām.

• ***Krīzes situācijā nonākušo personu uzskaitē***

Lai nodrošinātu precīzus datus par to personu skaitu, kuras pašvaldību sociālie dienesti atzīst par krīzes situācijā nonākušām, Fonda vadošā iestāde 2020. gada pirmajā ceturksnī ierosināja papildināt sociālās palīdzības elektronisko programmu (SOPA), pievienojot papildu iespēju šīs personas uzskaitīt. Ar šo tiek nodrošināts, ka Labklājības ministrijai ir pieejami statistikas dati nepieciešamā laika perioda griezumā, kā arī pēc vecuma un dzimuma struktūras. Atzīmējams, ka iepriekš šos datus ieguva, veicot pašvaldību sociālo dienestu telefonisko aptauju.

2.2. Informācija un novērtējums par darbībām attiecībā uz principiem, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 223/2014 par Eiropas Atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām 5. panta 6. un 11. punktā un, ja attiecināms, arī 13. punktā.

Īstenojot darbības programmu, ir nodrošinātas darbības attiecībā uz principiem, kas noteikti Regulas 5. panta 6., 11. un 13. punktā, tajā skaitā:

1) nolūkā nepieļaut dubultu finansēšanu (5. panta 6. punkts) nacionālajos normatīvajos aktos noteikts, ka:

- izmaksas, kas vienlaikus tiek segtas no diviem vai vairākiem publiskā finansējuma avotiem, tai skaitā ES fondu un citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem, ir neatbilstošas un netiek segtas no Fonda līdzekļiem;
- PO atlases pretendents iesniegumā apliecina, ka tas nepieprasīs Fonda finansējumu par tādu atbalstāmo darbību īstenošanu, kas tiek finansētas no citiem publiskā finansējuma avotiem;
- PO, kas ir pašvaldība vai pašvaldības iestāde, nesaņem Fonda finansējumu par tādu papildpasākumu īstenošanu, kas tai jānodrošina atbilstoši valsts shēmai.

Lai novērstu dubulto finansēšanu 2020. gadā papildus veiktas tādas darbības kā:

- uz Fonda izmaksas pamatojošiem dokumentiem ir atsauces uz Fondu, kā arī iespēju robežās tiek izvietotas Fonda un ES atpazīstamības zīmes;
- noslēgtajos līgumos / vienošanās ar PO ir iekļauts nosacījums par atbalstāmo darbību dubultās finansēšanas nepieļaušanu, kā arī pienākums PO nodrošināt atbilstošus pierādījumus par dubultās finansēšanas neesamību;
- PO iesniedzamajos pārskatos par darbībām ir iekļauts apliecinājums par to, ka dubultās finansēšanas risks ir novērsts un atbalsta ietvaros veiktās darbības nav finansētas no citiem publiskā finansējuma līdzekļiem, tajā skaitā ES un citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem, kā arī valsts un pašvaldības līdzekļiem;
- Fonda vadībā iesaistītās institūcijas administratīvajās un pārbaudēs darbību īstenošanas vietās gūst pārliecību par Fonda darbību nepārklāšanos ar citu publiskā finansējuma avotu, tai skaitā ar ES fondu un citu ārvalstu finansējuma līdzekļu finansētajām darbībām.
- 2020. gadā VI veica administratīvās pārbaudes attiecībā uz Fonda gala atbalsta saņēmēju maksājumu pieprasījumiem, kuru ietvaros pārbaudīta visu horizontālo principu, t.sk. arī dubultās finansēšanas nepieļaušanas principa ievērošana. Nodrošināta pārbaude četriem finansējuma saņēmēja maksājuma pieprasījumiem, četriem SI maksājumu pieprasījumiem par PO darbībām, četriem SI un četriem revīzijas iestādes maksājumu pieprasījumiem par tehnisko palīdzību. Sagatavoti un pārbaudīti četri Labklājības ministrijas maksājuma pieprasījumi par Fonda tehniskās palīdzības izmaksām.
- 2020. gadā ir veiktas šādas pārbaudes darbību īstenošanas vietās: SI pārbaudes 21 adresē pie atbalstāmo darbību īstenošanai PO un viena SI atbalsta komplektu izdales nosacījumu ievērošanas – dokumentācijas pārbaude par vienu PO izdales vietu, kā arī VI pārbaudes 12 adresēs pie atbalstāmo darbību īstenošanai PO un viena SI likumā noteikto funkciju izpildes kvalitātes pārbaude vienā adresē pie PO.
- Fonda vadībā un īstenošanā iesaistītās institūcijas nodrošina darbību izmaksu atsevišķu uzskaiti un veic pamatojošos dokumentos atzīmi par Fonda atbalstu.

2) nolūkā veicināt sieviešu un vīriešu līdztiesību un dzimumu perspektīvas integrēšanu un diskriminācijas nepieļaušanu (5. panta 11. punkts), veiktas šādas aktivitātes:

- nacionālajos normatīvajos aktos ir noteikts, ka:
 - atbalstu saņem ģimene (persona), kurai pašvaldības sociālais dienests izsniedzis izziņu par atbilstību trūcīgas personas statusam vai atbilstību maznodrošinātas personas statusam (ja tās vidējie ienākumi mēnesī nepārsniedz 242 euro), un ģimene (persona), kurai pašvaldības sociālais dienests izsniedzis izziņu par personas nonākšanu krīzes situācijā. Trūcīgas un maznodrošinātas personas izziņas izsniegšanas kritērijs ir personas ienākumu un materiālā stāvokļa novērtējums, savukārt izziņas par krīzes situāciju izsniegšanas kritērijs ir situācijas izvērtējums. Visos gadījumos nodrošināta diskriminācijas nepieļaušana;
 - PO atlases pretendents iesniegumā apliecina, ka tas pārtikas un pamata materiālo palīdzības preču izdalīšanā un papildpasākumu īstenošanā veicinās vienlīdzīgu iespēju ievērošanu neatkarīgi no dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas;
 - PO var pēc personas ierosinājuma nodrošināt pārtikas un pamata materiālās palīdzības komplektu izsniegšanu un papildpasākumus arī tās dzīvesvietā. Papildus 2020. gadā MK noteikumu grozījumos saistībā ar Covid-19 pandēmiju noteikta attālināta iespēja saņemt

informāciju par izsniegto izziņu pašvaldības sociālajā dienestā, kā arī uz telefoniski sniegtās informācijas par izziņas datiem pamata atbalstu saņemt atbalsta gala saņēmēja pārstāvētai personai (vairāk informācijas skat. šī ziņojuma 2. nodaļas 2.1. apakšnodaļas 3. punktā).

- PO izvērtē personas vajadzības un piedāvā iespējas brīvprātīgi piedalīties papildpasākumos.
 - izstrādātās vadlīnijas skaidro katru horizontālo principu un iesaka pasākumus to ievērošanai darbības programmas darbībās. Vadlīnijas nosaka, ka darbību ietvaros nodrošināmi šādi horizontālie principi: dzimumu līdztiesība, diskriminācijas aizliegums un vides pieejamība, atklāta dalībnieku atlase, vides aizsardzība un pārtikas preču drošums, sabiedrības veselība, partnerība, ieinteresēto pušu iesaiste, administratīvā sloga mazināšana Fonda gala atbalsta saņēmējiem.
- Attiecībā uz dzimumu līdztiesību vadlīnijās ietverts jēdzienu skaidrojums un sniegti:
- ieteikumi dzimumu līdztiesības principa ievērošanai pārtikas un pamata materiālās palīdzības iegādes un transportēšanas procesā (piemēram, nodrošināt, ka komplektos skolas somas un citi mācību piederumi netiek ievietoti krāsās, formās un ar zīmējumiem, kas veicina stereotipiskus priekšstatus par meitenēm un zēniem u.c.),
 - ieteikumi dzimumu līdztiesības principa ievērošanai pārtikas un pamata materiālās palīdzības izdalīšanas visstrucīgākajām personām un papildpasākumu īstenošanas procesā (piemēram, plānojot papildpasākumu aktivitātes, apzināt un analizēt mērķa grupu raksturojošos statistikas datus un citu informāciju par problēmām un vajadzībām no dzimuma perspektīvas, īpaši pievēršot uzmanību būtiskām atšķirībām, kas var liecināt par dzimuma diskrimināciju vai arī var palīdzēt noteikt atbilstošus specifiskus pasākumus attiecīgā dzimuma līdztiesības veicināšanai vai dzimumstereotipu mazināšanai u.c.);
 - ieteikumi dzimumu līdztiesības principa ievērošanai tehniskās palīdzības īstenošanas procesā (piemēram, nodrošināt un popularizēt darba un ģimenes dzīves saskaņošanas pasākumus – summārs darba laiks, attālināts darbs, nepilns darba laiks u.c.);
- Tāpat arī attiecībā uz diskriminācijas aizliegumu vadlīnijās ietverts jēdzienu skaidrojums un sniegti ieteikumi diskriminācijas aizlieguma principa ievērošanai Fonda darbību ietvaros paredzētajās aktivitātēs (piemēram, apliecināt nediskriminācijas praksi rakstveidā, attiecinot to uz dzimumu, rasi vai etnisko izcelsmi, reliģisko, politisko vai citu pārliecību, invaliditāti, vecumu, seksuālo orientāciju vai citiem apstākļiem. Nediskriminācijas prakses apliecinājums iekļaujams gan dažāda veida līgumos, gan atlases prasībās, gan atskaišu dokumentos par īstenojamām darbībām, tai skaitā PO pārskatos, Fonda vadībā iesaistīto iestāžu maksājumu pieprasījumos u.c.).
- Starp SI un PO noslēgti līgumi, kuros iekļautas šādas prasības:
 - nodrošināt horizontālo principu ievērošanu atbilstoši vadlīnijām un atspoguļot to pārskatā par atbalstāmo darbību īstenošanu;
 - uzkrāt datus par personu skaitu pa vecumiem, dzimumiem un, ja persona piekrīt šādus datus sniegt, arī pēc piederības kādai no šādām grupām – migrants, minoritāte, persona ar invaliditāti, bezpajumtnieks.
- Visos Fonda vadības un īstenošanas posmos paredzēta horizontālo principu ievērošanas uzraudzība.
- 2020. gadā PO norādīja, ka īstenoti dažādi horizontālo principu ieviešanas pasākumi Fonda atbalsta sniegšanas vietās, tai skaitā:
 - lai nodrošinātu **dzimumu līdztiesības principa** ievērošanu, īstenoti šādi pasākumi: mērķa grupas problēmu izpēte no dzimumu perspektīvas Fonda atbalsta plānošanas stadijā; komplektu izdale un papildpasākumi īstenoti dažādos laikos, piemēram, pēc individuāla pieraksta, saskaņoti ar autobusu grafikiem, piegādājot uz mājām, ārpus darba laika; papildpasākumu tēmas pielāgotas abu dzimumu personām; kamēr vecāki saņem pakas vai piedalās pasākumos, tika pieaicināti brīvprātīgie darbinieki, kas nodrošināja bērnu pieskatīšanu; papildpasākumi tika īstenoti arī tā, lai tajos varētu piedalīties gan vecāki, gan bērni; personām/ ģimenēm, kas nodrošina bērnu kopšanu, tiek nodrošinātas individuālas konsultācijas personas dzīves vietā; organizētas individuālas konsultācijas un semināri par bērnu kopšanas atvaļinājuma iespējām abiem dzimumiem, kā arī par nodarbinātības iespējām un dzimumu līdztiesību; papildpasākumi tiek rīkoti tā, lai tie būtu interesanti abu dzimumu pārstāvjiem; papildpasākumos tiek akcentēts, ka ēst gatavošanas darbnīcās iesaistās gan sievietes, gan vīrieši, tādējādi, neļaujot attīstīt stereotipiskus uzskatus par sievietes lomu un pienākumiem ģimenē; mērķa grupa tiek uzskaitīta dzimumu griezumā.

- lai nodrošinātu **diskriminācijas aizlieguma principa** ievērošanu, īstenoti šādi pasākumi: organizētas individuālas pārrunas ar mērķa grupu un īstenoti papildpasākumi par diskriminācijas aizlieguma principa ievērošanu ikdienā un darba tirgū; mērķa grupas instruēšana par viņu tiesību aizskārumu tiesiskajiem apstākļiem un ar to saistītajām tiesībām, izglītošana par jaunāko informāciju juridiskos jautājumos; saziņā ar klientu tiek izmantota valsts valoda, bet nepieciešamības gadījumā, saruna ar klientu notiek viņam saprotamākā valodā (krievu valodā); publiskojot informāciju par darbībām, netiek izmantoti personas dati un tikai ar personas piekrišanu tiek izmantotas personas fotogrāfijas un attēlošana TV sižetos; vecāka gada gājuma personām, personām ar kustības traucējumiem, vecākiem ar maziem bērniem nodrošināta priekšrocība atbalsta saņemšanas kārtībā, piemēram, iespēja saņemt komplektus bez rindas, sēdvietu nodrošināšana;
- lai nodrošinātu **vides pieejamības principa** ievērošanu, veikti šādi pasākumi: nodrošināta telpu vides pieejamība, piemēram, uzbrauktuves un atbilstoša platuma durvis personām ratiņkrēsls un vecākiem ar bērnu ratiem; tualetes daudzviet ir aprīkotas personu ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām pēc valstij noteiktajiem standartiem; izvietotas skaidri salasāmas norādes un zīmes; nepieciešamības gadījumā, tiek nodrošināta atbalsta persona, kas palīdz mērķa grupas personai pārvietoties vai nogādāt komplektus līdz transportam; ja mērķa grupas persona nevar nokļūt uz izdales vietu, PO vai pašvaldības sociālā dienesta pārstāvis nogādā komplektus tai uz mājām; izdales vietās priekšroka saņemt komplektus bez rindas tiek dota personām ar pārvietošanās grūtībām, vecākiem ar maziem bērniem un senioriem; izdales vietas atrodas tuvu sabiedriskā transporta pieturām vai pagastu centros; Covid-19 pandēmijas laikā izvietota informācija par epidemioloģisko prasību ievērošanu atbalsta saņemšanas laikā, ka arī atbalsta komplekti piegādāti klientu dzīvesvietās, lai mazinātu saslimšanas riskus;
- lai nodrošinātu **sabiedrības veselības principa** ievērošanu, īstenoti šādi pasākumi: organizēti papildpasākumi par tautas medicīnas līdzekļu izmantošanu veselības uzlabošanai, veselīgu uzturu un dzīvesveidu, fizisko aktivitāšu nozīmi veselības saglabāšanā, personīgo higiēnu, bērnu aprūpes jautājumiem, atkarību profilakses jautājumiem, pirmās palīdzības sniegšanas iemaņu attīstību, rīcību ārkārtas situācijās, slimību profilaksi u.c.; Covid-19 pandēmijas periodā izdales vietās regulēta cilvēku plūsma izdales vietās, lai novērstu drūzmēšanos un ievērošu distancēšanās prasības; papildpasākumu ietvaros nodrošināta sejas masku izgatavošana ar savām rokām vai pēc vajadzības mērķa grupas pārstāvjiem izdalītas bezmaksas sejas maskas; gatavās maltītes tika izsniegtas tikai fasētā veidā vai iepildītas klientu traukos līdzī nēšanai, ēšana uz vietas netika nodrošināta, nepieciešamības gadījumā (ja persona atradās karantīnā vai pašizolācijā) maltītes nogādātas klientiem dzīvesvietās; atbalsta izdales vietās personāls un brīvprātīgie darbinieki lietoja individuālas aizsardzības un dezinfekcijas līdzekļus, tiem tika mērīta temperatūra; veikta informatīvo bukletu izgatavošana un izdalīšana; mērķa grupai sniegtas individuālas konsultācijas par jautājumiem, kas saistīti ar Covid-19; papildpasākumu organizēšana pielāgota Covid-19 pandēmijas apstākļiem, vienlaikus izvēloties atbilstošus un aktuālus tematus;
- lai nodrošinātu **vides aizsardzības un pārtikas preču drošuma principa** ievērošanu, īstenoti šādi pasākumi: komplektu izdale, uzglabāšana un gatavo maltīšu nodrošināšana notiek vietās, kas iekļautas Pārtikas un veterinārā dienesta uzraudzībai pakļauto Uzņēmumu reģistrā un nodrošināta higiēnas prasību ievērošana; tiek izstrādāts komplektu piegādes grafiks, lai mazinātu ceļa infrastruktūras noslodzi, izvairītos no ilgstošas pārtikas uzglabāšanas un produktu termiņa izbeigšanās; notiek saziņa ar pašvaldības sociālo dienestu, lai piegādātu maksimāli mērķa grupas skaitam atbilstošu un precīzu komplektu daudzumu; pārtikas un pamata komplektu iepakojumam tiek izmantoti materiāli, kas ir videi draudzīgi, kuri lielākā daļa ir otrreizēji pārstrādājami; tiek organizēti pasākumi un izstrādāti izdales materiāli par ēdienu gatavošanu, ievērojot principu, lai ir lēti pagatavojami un izmantojami komplektos iekļautie pārtikas produkti; tiek organizēti papildpasākumi par sadzīves atkritumu mazināšanu, par pārtikas atkritumu, piemēram, iepakojuma, otrreizēju izmantošanu, pārtikas drošu uzglabāšanu, ģimenes budžeta plānošanu; lai izvairītos no pārtikas produktu pārpalikumiem, tiek nodrošināta komplektu pārdale starp PO; gadījumos, kad persona atdod kādu no komplektā iekļautajiem produktiem atpakaļ PO (brīvprātīgi,

subjektīvu vai objektīvu apsvērumu dēļ), PO saņemtos produktus nodod zupas virtuvēm vai tos paņem citi Fonda gala atbalsta saņēmēji.

- Arī Fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošinājušas, ka tehniskās palīdzības darbībās ievēroti horizontālie principi, tai skaitā:
 - dzimumu līdztiesība un diskriminācijas aizliegums: nodrošināta iespēja noteikt individuālu darba laiku;
 - vides pieejamība: lifta un ratiņkrēsla pacēlāja pieejamības nodrošināšana; institūciju nosacījumi biroja telpu drošai izmantošanai un tehniskā aprīkojuma (datortehnikas) un programmatūras nodrošināšana darbam no mājām Covid-19 pandēmijas laikā;
 - atklāta dalībnieku atlase: pretendentu brīvas konkurences nodrošināšana iepirkumos, organizāciju brīva konkurence atklātajos PO atlases konkursos;
 - vides aizsardzība: iespējas nodot papīru otrreizējai pārstrādei nodrošināšana, izdruku skaita ierobežošana, papīra (tajā skaitā otrreizēji pārstrādātā papīra) atkārtota izmantošana piezīmju veikšanai, kancelejas preču iegādē iespēju robežās izmantoti izstrādājumi, kuru ražošanā izmantota koksne, kas iegūta FSC sertificētos mežos;
 - sabiedrības veselība: veselības apdrošināšanas polišu nodrošināšana darbiniekiem, attālināta darba iespējas ieviešana 2020. gadā saistībā ar Covid-19 izplatību;
 - partnerība, ieinteresēto pušu iesaiste: informācijas apmaiņa ar sabiedrības pārstāvjiem semināros, prezentācijās un darba grupās;
 - administratīvā sloga mazināšana Fonda gala atbalsta saņēmējiem: dokumentu aprites un sarakstes elektroniskā veidā veicināšana;
 - personu datu aizsardzība atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa regulas (ES) Nr. 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti nosacījumiem.

3) nolūkā nodrošināt pārtikas un pamata materiālās palīdzības preču izvēli pēc vistrūcīgāko personu vajadzībām (5. panta 13. punkts), izstrādājot nacionālos normatīvos aktus, veiktas šādas aktivitātes:

- viedokļu apzināšana par pārtikas un pamata materiālās palīdzības satura un kvalitātes prasībām un mērķa grupas vajadzībām;
- nodrošinātas konsultācijas ar Pārtikas un veterināro dienestu, Patērētāju tiesību aizsardzības centru un Veselības inspekciju kā valstī noteiktām uzraudzības funkciju veicošām institūcijām par preču kvalitātes un drošuma nosacījumiem;
- pārtikas palīdzībai noteiktā finansējuma apjoma, kas ik gadu pieejami Fonda īstenošanai, ietvaros izraudzīti produkti, ievērojot katra produkta uzturvērtību un piemērotību izdalīšanai, derīguma termiņu, kā arī apstākli, ka to uzglabāšanai nav nepieciešams speciāls temperatūras režīms;
- salīdzinot izdarei paredzētā pārtikas komplekta un personas dienas uztura enerģētiskās vērtības, veikts pārtikas atbalsta intensitātes izvērtējums. Secināts, ka pārtikas atbalsts konkrētā periodā ir 20% - 30% apmērā no nepieciešamās dienas uztura enerģētiskās vērtības, kas vienlaikus mazinātu nenodrošinātību ar pārtiku, sniedzot daļēju atbalstu atsevišķu pārtikas produktu komplektu vai gatavu maltīšu veidā, un motivētu personu palielināt savus ienākumus, nepieļaujot atkarību no Fonda atbalsta;
- paredzēts, ka reizi gadā pēc situācijas izvērtējuma var tikt iniciēta sākotnējo pārtikas preču aizstāšana ar citām enerģētiski līdzvērtīgām pārtikas precēm. Atsevišķu preču aizstāšana ar citām līdzvērtīgām paredzēta arī pamata materiālajā palīdzībā. Pēdējo reizi 2019. gadā pārtikas preču komplekts papildināts ar diviem jauniem produktiem: iebiezināto pienu ar cukuru un šķeltajiem zirņiem, nodrošinot lielāku komplektā esošo produktu daudzveidību, vienlaikus izlīdzsvarojot olbaltumvielu saturu komplektā. Līdztekus komplektā esošā nerafinētā rapšu eļļa tika nomainīta ar rafinēto rapšu eļļu, kas lietotājiem ir ierastāka;
- 2020. gada otrajā ceturksnī, sākoties koronovīrusa infekcijas plašai izplatībai un ņemot vērā valstī noteiktās epidemioloģiskās drošības prasības un ar tām saistītas atbildīgo institūciju rekomendācijas, higiēnas un saimniecības preču komplekts tika papildināts ar roku dezinfekcijas līdzekli piegādei trīs mēnešos.

2.3.Kopējie rādītāji
2.3.1. Resursu rādītāji

Indikatora Nr.	Indikators (indikatora nosaukums)	Mērvienība	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kumulatīvā vērtība
(1)	To atbilstīgo publisko izdevumu kopsumma, kas apstiprināti dokumentos, kuros izklāstīti darbību atbalsta nosacījumi	EUR	6492096	6621938	6754377	6889465	7027253	7167799	7311154	0.00	0.00	0.00	48 264 082
(2)	To attiecināmo publisko izdevumu kopsumma, kas radusies atbalsta saņēmējiem un samaksāta darbību īstenošanas gaitā	EUR	78863.99	3087601.06	4 751 085.75	5 569 223	5 598 708	7 359 658	9 282 798	0.00	0.00	0.00	35 727 937,80
(2a)	to attiecināmo publisko izdevumu kopsumma, kas radusies atbalsta saņēmējiem un samaksāti tādu darbību īstenošanas gaitā, kas saistītas ar pārtikas atbalsta sniegšanu, ja attiecināms	EUR	0.00	2501289.27	3 750 754.20	4407316	4 485 968	5 618 358	6 641 401	0.00	0.00	0.00	27 405 086,47
(2b)	to attiecināmo publisko izdevumu kopsumma, kas radusies atbalsta saņēmējiem un samaksāti tādu darbību īstenošanas gaitā, kas saistītas ar pamata materiālās	EUR	0.00	274231.36	701 106.16	859310	815 094	1 458 551	2 353 530	0.00	0.00	0.00	6 461 822,52

(11)	Kopējais izdalītā pārtikas atbalsta daudzums	Tonnas	0.00	1341,203	1974,508	2071,70	2 012,11	2 494,51	2 811,66	0.00	0.00	0.00	12 705,68
(11a)	pārtikas daļa, par kuru no DP līdzekļiem ir segtas tikai transportēšanas, izplatīšanas un uzglabāšanas izmaksas	%											
(11b)	FEAD līdzfinansēto pārtikas produktu procentuālā daļa no partnerorganizāciju izdalītās pārtikas kopapjoma	%	0.00	83	71,4	84,50	81,82	82,04	81,89				
(12)	Kopējais izdalīto maltīšu skaits, ko daļēji vai pilnībā finansē no DP	Sk.	0.00	2205	204900	307170	330 060	366 735	433 890	0.00	0.00	0.00	1 644 960
(13)	Kopējais izdalīto pārtikas pakšu skaits, ko daļēji vai pilnībā finansē no DP	Sk.	0.00	285362	367451	335533	322 427	370 031	379 383	0.00	0.00	0.00	2 060 187

2.3.3. Rezultātu rādītāji, kas raksturo izdalīto pārtikas atbalstu

Indikatora Nr.	Indikators (indikatora nosaukums)	Mērvienība	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kumulatīvā vērtība
(14)	To personu kopējais skaits, kas saņem pārtikas atbalstu	Sk.	0	68876	61497	63799	69 643	75 645	75 469 ¹	0	0	0	414 929
(14a)	15 gadus veci un jaunāki bērni	Sk.	0	17782	14652	14223	13 457	12 103	11 597	0	0	0	83 814
(14b)	65 gadus vecas un vecākas personas	Sk.	0	5991	6218	8158	13 954	16 944	15 308	0	0	0	66 573
(14c)	sievietes	Sk.	0	41036	31671	32832	36 532	40 439	39 263	0	0	0	221 773
(14d)	migranti, dalībnieki ar ārvalstu izcelsmi, minoritātes (tostarp sociāli atstumtās kopienas, piemēram, romi)	Sk.	0	1445	1084	434	949	904	837	0	0	0	5 653
(14e)	cilvēki ar invaliditāti	Sk.	0	7598	6524	7196	11 429	10 761	13 048	0	0	0	56 556
(14f)	bezpajumtnieki	Sk.	0	358	290	1045	924	875	543	0	0	0	4 035

¹ 2020. gadā pārtikas atbalstu saņēmušo skaits ieguvs, aprēķinātajam unikālo pārtikas kompleksu saņēmušo skaitam (69 732 personas) pieskaitot unikālo maltīšu saņēmušo skaitu (5 737 personas). No pārtikas atbalstu saņēmušo skaita atskaitītas tās personas, kas atbilstoši ikgadējam Fonda atbalsta liederības un efektivitātes novērtējumam vienlaikus ir gan pārtikas kompleksu, gan maltīšu saņēmuši (2020. gadā – 8 %). Aprēķins: 69 732 + (6 236 x 92 %) = 75 469.

2.3.4. Iznākuma rādītāji, kas raksturo pamata materiālo palīdzību
2.3.4.1. Izdalīto preču vērtība

Indikatora Nr.	Indikators (indikatora nosaukums)	Mērvienība	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kumulatīvā vērtība
(15)	Izdalīto preču kopējā vērtība naudas izteiksmē	EUR	0.00	191 692.8	605 968.58	815 378.32	712 512,66	1 630 332	2 137 207	0.00	0.00	0.00	6 093 091,36
(15a)	bērniem izdalīto preču kopējā vērtība	EUR	0.00	191 692.8	605 968.58	815 378.32	712 512,66	669 848	695 026	0.00	0.00	0.00	3 690 426,36
(15b)	bezpajumtniekiem izdalīto preču kopējā vērtība	EUR											
(15c)	citām mērķgrupām izdalīto preču kopējā vērtība	EUR						960 484	1 442 181				2 402 665

2.3.4.2. Izdalīto preču papildu kategorijas

Bērniem izdalīto preču papildu kategorijas

ID	Rādītājs	Mervienība	Jā/Nē
16f-0	matu šampūns	Jā/Nē	Jā
16f-16	Šķidrās ziepes	Jā/Nē	Jā
16f-17	zobu pasta	Jā/Nē	Jā
16f-18	zobu birste	Jā/Nē	Jā
16f-19	universāls veļas mazgāšanas līdzeklis	Jā/Nē	Jā
16f-20	veļas pulveris (krāsainai veļai)	Jā/Nē	Jā
16f-21	trauku mazgājamais līdzeklis	Jā/Nē	Jā
16f-22	Autīņbiksītes	Jā/Nē	Jā
16f-23	Krēms zīdaiņiem un maziem bērniem līdz 24 mēnešu vecumam	Jā/Nē	Jā
16f-24	Mitrās salvetes zīdaiņu un mazu bērnu ādas kopšanai	Jā/Nē	Jā
16f-25	Autiņi (marles)	Jā/Nē	Jā
16f-26	Ziepes zīdaiņiem un maziem bērniem līdz 24 mēnešu vecumam	Jā/Nē	Jā

2.3.4.3.Svarīgākās izdalīto preču papildu kategorijas

Svarīgākās bērniem izdalīto preču kategorijas

ID	Rādītājs	Mērvienība	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
16b	Skolas somas	Jā/Nē/Tukšs			✓	✓	✓	✓	✓			
16c	Kancelējas preces, burtnīcas, zīmēšanas piederumi un citi skolai vajadzīgi piederumi (izņemot apģērbu)	Jā/Nē/Tukšs			✓	✓	✓	✓	✓			
16f-0	matu šampūns	Jā/Nē/Tukšs		✓	✓	✓	✓	✓	✓			
16f-16	Šķidrās ziepes	Jā/Nē/Tukšs		✓	✓	✓	✓	✓	✓			
16f-17	zobu pasta	Jā/Nē/Tukšs		✓	✓	✓	✓	✓	✓			
16f-18	zobu birste	Jā/Nē/Tukšs		✓	✓	✓	✓	✓	✓			
16f-19	universāls veļas mazgāšanas līdzeklis	Jā/Nē/Tukšs		✓	✓	✓	✓	✓	✓			
16f-20	veļas pulveris (krāsainai veļai)	Jā/Nē/Tukšs		✓	✓	✓	✓	✓	✓			
16f-21	trauku mazgājamais līdzeklis	Jā/Nē/Tukšs		✓	✓	✓	✓	✓	✓			
16f-22	Autīņbikšītes	Jā/Nē/Tukšs				✓	✓	✓	✓			
16f-23	Krēms zīdaiņiem un maziem bērniem līdz 24 mēnešu vecumam	Jā/Nē/Tukšs				✓	✓	✓	✓			
16f-24	Mitrās salvetes zīdaiņu un mazu bērnu ādas kopšanai	Jā/Nē/Tukšs				✓	✓	✓	✓			
16f-25	Autīņi (marles)	Jā/Nē/Tukšs				✓	✓	✓	✓			
16f-26	Ziepes zīdaiņiem un maziem bērniem līdz 24 mēnešu vecumam	Jā/Nē/Tukšs				✓	✓	✓	✓			

2.3.4.4. Svarīgākās citām mērķgrupām izdalīto preču kategorijas

ID	Rādītājs	Mērvienība	Jā/Nē
18a-0	matu šampūns	Jā/Nē	Jā
18a-16	šķidrās ziepes	Jā/Nē	Jā
18a-17	zobu pasta	Jā/Nē	Jā
18a-18	zobu birste	Jā/Nē	Jā
18a-19	universāls veļas mazgāšanas līdzeklis	Jā/Nē	Jā
18a-20	veļas pulveris (krāsainai veļai)	Jā/Nē	Jā
18a-21	trauku mazgājamais līdzeklis	Jā/Nē	Jā

2.3.4.5. Svarīgākās izdalīto preču papildu kategorijas

Svarīgākās citām mērķgrupām izdalīto preču kategorijas

ID	Rādītājs	Mērvienība	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
18a-0	matu šampūns	Jā/Nē/Tukšs						✓	✓			
18a-16	šķidrās ziepes	Jā/Nē/Tukšs						✓	✓			
18a-17	zobu pasta	Jā/Nē/Tukšs						✓	✓			
18a-18	zobu birste	Jā/Nē/Tukšs						✓	✓			
18a-19	universāls veļas mazgāšanas līdzeklis	Jā/Nē/Tukšs						✓	✓			
18a-20	veļas pulveris (krāsainai veļai)	Jā/Nē/Tukšs						✓	✓			
18a-21	trauku mazgājamais līdzeklis	Jā/Nē/Tukšs						✓	✓			

2.3.5. Rezultātu rādītāji, kas raksturo pamata materiālo palīdzību

Indikatora Nr.	Indikators (indikatora nosaukums)	Mērvienība	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kumulatīvā vērtība
(19)	To personu kopējais skaits, kuras saņem pamata materiālo palīdzību	Sk.	0	25 675	19657	18 196	17 439	70 341	69 241	0	0	0	220 549
(19a)	15 gadus veci un jaunāki bērni	Sk.	0	17782	14407	15110	12 159	11 255	11 182	0	0	0	81 895
(19b)	65 gadus vecas un vecākas personas	Sk.						15 756	13 204				28 960
(19c)	sievietes	Sk.	0	12565	10123	9558	8 371	37 604	36 877	0	0	0	115 098
(19d)	migranti, daļbnieki ar ārvalstu izcelsmi, minoritātes (tostarp sociāli atstumtās kopienas, piemēram, romi)	Sk.	0	804	554	104	694	903	450	0	0	0	3 509
(19e)	cilvēki ar invaliditāti	Sk.	0	917	760	711	777	10 672	11 494	0	0	0	25 331
(19f)	bezpajumtnieki	Sk.						258	76	0	0	0	334

1) ZIŅOŠANA 2017., 2022. GADA UN NOSLĒGUMA ĪSTENOŠANAS ZIŅOJUMĀ

Ziņošana notikusi, iesniedzot EK Gada īstenošanas ziņojumu par 2016. gadā īstenoto darbības programmu "Darbības programma pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšanai vistrūcīgākajām personām 2014.-2020. gada plānošanas periodā".

2) PIELIKUMI

Fonda Konsultatīvās darba grupas komentāru kopsavilkums atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 223/2014 par Eiropas Atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām 13. panta 2. punktam

Fonda Konsultatīvās darba grupas (turpmāk – KDG) dalībnieki sanāksmes laikā 10.06.2021. vienprātīgi un bez iebildumiem saskaņoja Gada īstenošanas ziņojumu par 2020. gadu.

Papildus KDG dalībnieki atzina, ka Fonda darbības programmas ietvaros sniegts praktisks un tiešām nepieciešams atbalsts, tā ietekme uz Fonda gala atbalsta saņēmēju situācijām ir pozitīva. Augstu novērtētas arī higiēnas preces un Covid-19 pandēmijas laikā izsniegtie roku dezinfekcijas līdzekļi. Covid-19 krīzes laikā Fonda gala atbalsta saņēmēji partnerorganizāciju īstenoto papildpasākumu ietvaros ir bijuši atsaucīgi individuālu konsultāciju saņemšanā.

Izteikta arī pateicība visām iesaistītajām pusēm un Fonda vadībā un īstenošanā iesaistītajām iestādēm par sadarbību 2020. gadā, īpaši atzīmējot spēju reaģēt uz apstākļiem ārkārtējās situācijas laikā.

Uzsvērta nepieciešamība Latvijā turpināt darbības programmas īstenošanu arī nākamajā plānošanas periodā.